

Finanse oczami **nastolatków**

raport z badania - edycja 2025

Finanse oczami nastolatków. Raport z badania Trampki na giełdzie - edycja 2025

Red.: Izabela Kozakiewicz-Frańczak, CEO Trampki na giełdzie

Warszawa, grudzień 2025

trampkinagieldzie.pl

Wydawca raportu

Fundacja Edukacji Finansowej Dzieci i Młodzieży
- Trampki na giełdzie

www.trampkinagieldzie.pl

ul. Mogilska 65, 31-545 Kraków
KRS 0001057734 | NIP 6762651288 | REGON 526373001

Analiza i opracowanie danych, redakcja treści, forma graficzna raportu:
Izabela Kozakiewicz-Frańczak

Partnerzy Merytoryczni i Medialni

Partnerzy Merytoryczni i Medialni

W O M E N

I N V E S T

Portfel
Polaka

OBSERWUJ
INWESTUJ
ZARABIAJ!

Prywatny
INVE€\$TOR

Loan Magazine

RozumiemFinanse

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Finansowane ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach Projektu
"Ogarnięci finansowo - długoterminowo! Kształtowanie postaw prospołecznych,
przedsiębiorczych i krytycznego myślenia odporności na fake newsy
u dzieci i młodzieży"

KLAUZULA INFORMACYJNA

Ta publikacja handlowa jest informacyjna i edukacyjna. Nie jest rekomendacją inwestycyjną ani informacją rekomendującą lub sugerującą strategię inwestycyjną. W materiale nie sugerujemy ani nie doradzamy żadnej decyzji lub strategii inwestycyjnej.

Materiał nie uwzględnia indywidualnej sytuacji finansowej, potrzeb i celów inwestycyjnych klienta. Nie jest też ofertą sprzedaży ani subskrypcji. Nie jest zaproszeniem do nabycia, reklamą ani promocją jakichkolwiek instrumentów finansowych.

Niniejszą Publikację handlową przygotowaliśmy starannie i obiektywnie. Przedstawiamy stan faktyczny znany autorom w chwili tworzenia dokumentu. Nie umieszczamy w nim żadnych elementów oceniających. Informacje i badania oparte na historycznych danych lub wynikach oraz prognozy nie stanowią pewnego wskaźnika na przyszłość.

Nie odpowiadamy za Twoje działania lub zaniechania, zwłaszcza za to, że zdecydujesz się nabyć lub zbyć instrumenty finansowe na podstawie informacji z tej publikacji handlowej. Nie odpowiadamy też za szkody, które mogą wynikać z bezpośredniego czy też pośredniego wykorzystania tych informacji.

Inwestowanie na rynkach finansowych może wiązać się z istotnym poziomem ryzyka i wystąpienia znacznych strat zainwestowanych środków finansowych. Inwestując możesz stracić całość zainwestowanych środków a niektórych przypadkach Twoje straty mogą przekroczyć wartość zainwestowanego kapitału.

Jakie **postawy** związane z finansami mają młodzi?

Jak na postawy nastolatków wpływa to
czy **samodzielnie zarabiają** i **robią zakupy**?

Jak na myślenie o finansach wpływa to
czy pieniądze są w domu tematem **TABU**?

Czy młodzi czują, że potrafią **oszczędzać**?

Czy zdrowe nawyki finansowe da się **wytrenować**?

Sprawdź jak młodzi myślą o finansach!

Spis treści

METODOLOGIA _ 12

PROFIL UCZESTNIKÓW BADANIA _ 15

PRZEKONANIA PRZED WARSZTATAMI _ 25

ZMIANA PRZEKONAŃ _ 36

WNIOSKI _ 45

KOMENTARZE EKSPERTÓW _ 47

FINANSOWE MAPY MYŚLI _ 58

Przedmowa

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce nasz raport "Finanse oczami nastolatków 2025".
Jest to raport z badania prowadzonego w okresie wrzesień - grudzień 2025
na ponad 2 500 ankiet wypełnionych przez nastolatków w wieku 11-19 lat w całej Polsce.

Od długiego już czasu zastanawialiśmy się w Trampkach czy warsztat o finansach z nastolatkami oraz pewnego rodzaju kilkutygodniowy trening finansów osobistych, mogą realnie zmienić to jak młodzi postrzegają umiejętność radzenia sobie z pieniędzmi, oszczędzania i sprawczość w kontroli finansów na co dzień.

Podczas licznych warsztatów, rozmów i prelekcji, które prowadzimy dla dzieci i nastolatków, otrzymujemy wiele argumentów ze strony młodzieży, które stoją za tym, aby przyjrzeć się wnikliwie możliwym i przede wszystkim efektywnym działaniom, które możemy jako dorośli podjąć w trosce o budowę bezpieczeństwa finansowego młodego pokolenia.

Nastolatkom chcą czuć, że mają kontrolę nad swoim bezpieczeństwem finansowym i doskonale rozumieją, że "spokój w portfelu to spokój w głowie".

Nasze badanie zmierzało do tego, aby sprawdzić czy faktycznie istnieje dosyć prosta metoda na to, aby dać młodym poczucie tej finansowej sprawczości.

Zapraszam serdecznie do podróży przez nasz proces badawczy i do zachwyty nad wynikami, które udało nam się przy wsparciu wspaniałych nauczycieli, dyrektorów szkół, Mentorów Trampek i przede wszystkim nastolatków - zgromadzić.

Udanej lektury i z serdecznymi pozdrowieniami,

Izabela Kozakiewicz-Frańczak,
CEO Trampki na giełdzie

**TRAMPKI
NA GIEŁDZIE**

100

**WARSZTATY
W SZKOŁACH**

100

100

**FINANSE?
TYLKO
PROSTYM
JĘZYKIEM!**

100

UCZYMYSZ DZIECI I MŁODZIEŻ

SAMODZIELNOŚCI FINANSOWEJ

WSKOCZ Z NAMI W TRAMPKI!

**FINANSIŚCI
POTRAFIĄ
W EDUKACJĘ!**

100

WIĘCEJ INFO:

100

WWW.TRAMPKI.NAGIELDZIE.PL

ZAJRZYSZ TU!

@GoTeKrysuje

TRAMPKI
NA GIEŁDZIE

metodologia

badania

Metodologia

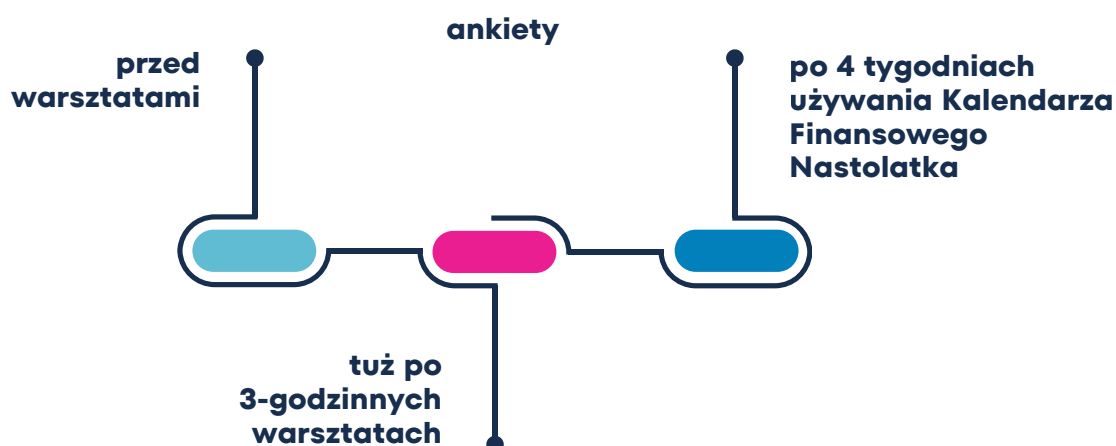
Metodologię badania, na podstawie którego powstał niniejszy raport, oparliśmy na ankietach online dystrybuowanych wśród nastolatków w wieku 11-19 lat. Uczestnicy badania to uczniowie klas szkół podstawowych i ponadpodstawowych biorących udział w warsztatach programu "Ogarnięci finansowo - długoterminowo! Kształtowanie postaw prospołecznych, przedsiębiorczych i krytycznego myślenia odporności na fake newsy u dzieci i młodzieży", finansowanego ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej i prowadzonego przez Fundację Trampki na giełdzie w okresie czerwiec - grudzień 2025.

W ramach badania uczestnicy otrzymywali ankiety online (link oraz kod QR) przed warsztatami, następnie tuż po warsztatach oraz w trzecim etapie po 4-tygodniowym używaniu Kalendarza Finansowego Nastolatka, przygotowanego w ramach programu "Ogarnięci finansowo - długoterminowo!" i udostępnionego wszystkim uczestnikom warsztatów. Kod QR do ankiety po 4 tygodniach używania Kalendarza udostępniony był na końcu Kalendarza.

W trakcie trwania badania zebraliśmy łącznie 2 574 ankiety w okresie od września do grudnia 2025.

Ankiety były przystosowane do trzech wyżej wymienionych etapów pracy uczniów w programie i miały na celu identyfikację postaw związanych z finansami osobistymi "na wejściu", przed warsztatami, spostrzeżeń które się zmieniły tuż po warsztatach oraz wnikliwą obserwację postaw po 4 tygodniach używania Kalendarza i pracy z planowaniem wydatków, ćwiczeniem umiejętności oszczędzania, pracy z budżetem oraz obserwacji własnych emocji związanych z finansami, wydawaniem i oszczędzaniem.

Wyniki, które prezentujemy w niniejszym opracowaniu, są obrazem polskiego nastolatka i jego postaw finansowych oraz propozycją do dyskusji jak można wesprzeć nastolatki w trenowaniu zdrowych nawyków konsumenckich i związanych z finansami osobistymi.

Kalendarz Finansowy Nastolatka

Kalendarz Finansowy Nastolatka to zestaw kart pracy do pracy własnej przez 4 tygodnie po ukończeniu warsztatów w klasie.

Warsztaty prowadzone były przez Mentorów Fundacji Trampki na giełdzie w programie finansowanym ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach Projektu "Ogarnięci finansowo - długoterminowo! Kształtowanie postaw prospołecznych, przedsiębiorczych i krytycznego myślenia odporności na fake newsy u dzieci i młodzieży".

Kalendarz umożliwia **zarządzanie finansami osobistymi** oraz **obserwację emocji** związanych z finansami, zakupami, oszczędnościami.

Kalendarz Finansowy Nastolatka został udostępniony w 50 szkołach w nakładzie 3 000 sztuk, a w samych warsztatach wzięło udział ponad 2 000 uczniów.

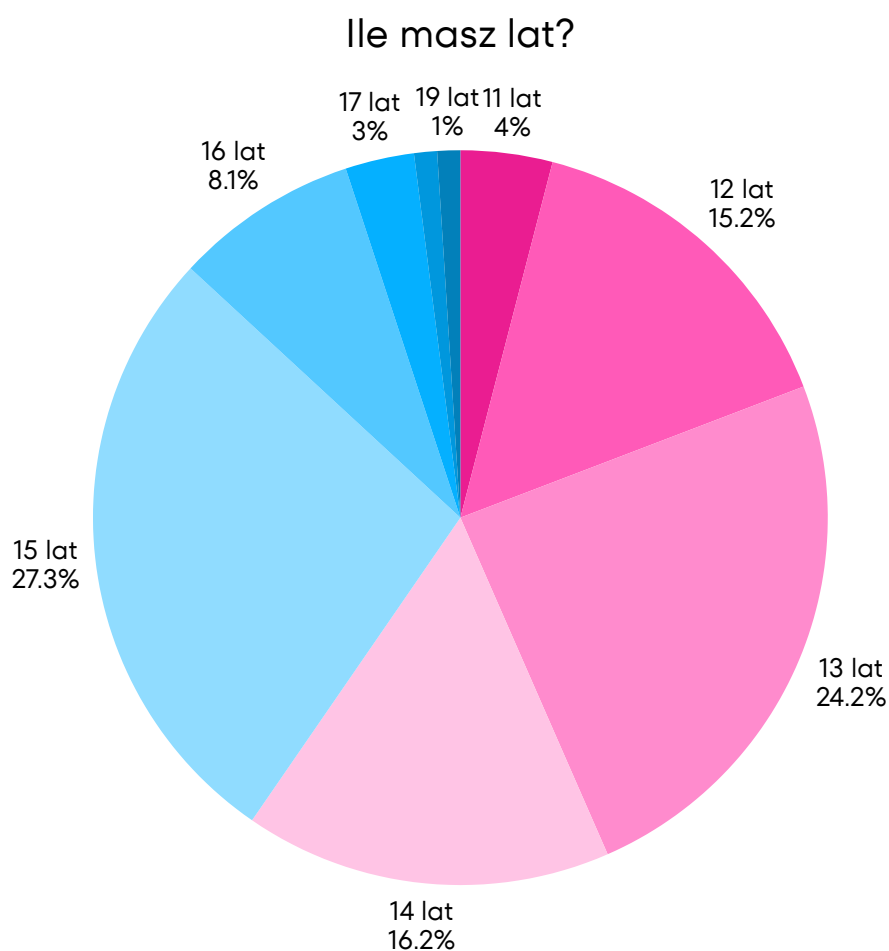
TRAMPKI
NA GIEŁDZIE

nastolatki

profil uczestników badania

Wiek

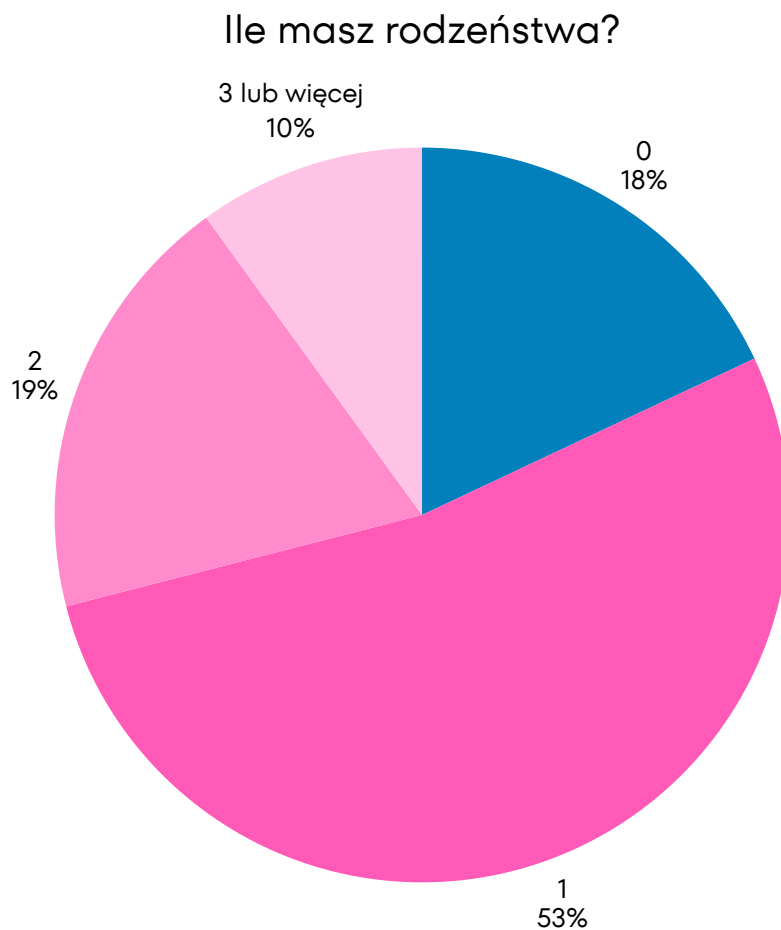
W badaniu wzięły udział nastolatki w wieku 11-19 lat. W wybranych częściach raportu dla celów bardziej wnikliwej analizy podzieliliśmy grupy wiekowe na wczesne nastolatki 11-14 lat, następnie osoby w wieku 15-17 lat oraz już dorośli, ale jeszcze uczący się w szkołach ponadpodstawowych - w wieku 18-19 lat.

źródło: opracowanie własne

Liczba rodzeństwa

Znaczna większość uczestników badania ma 1 brata / siostrę (53%). Blisko jedna na pięć osób ma dwójkę rodzeństwa, a jedna na 10 osób ma 3 lub więcej rodzeństwa. 18% badanych jest jedynakami.

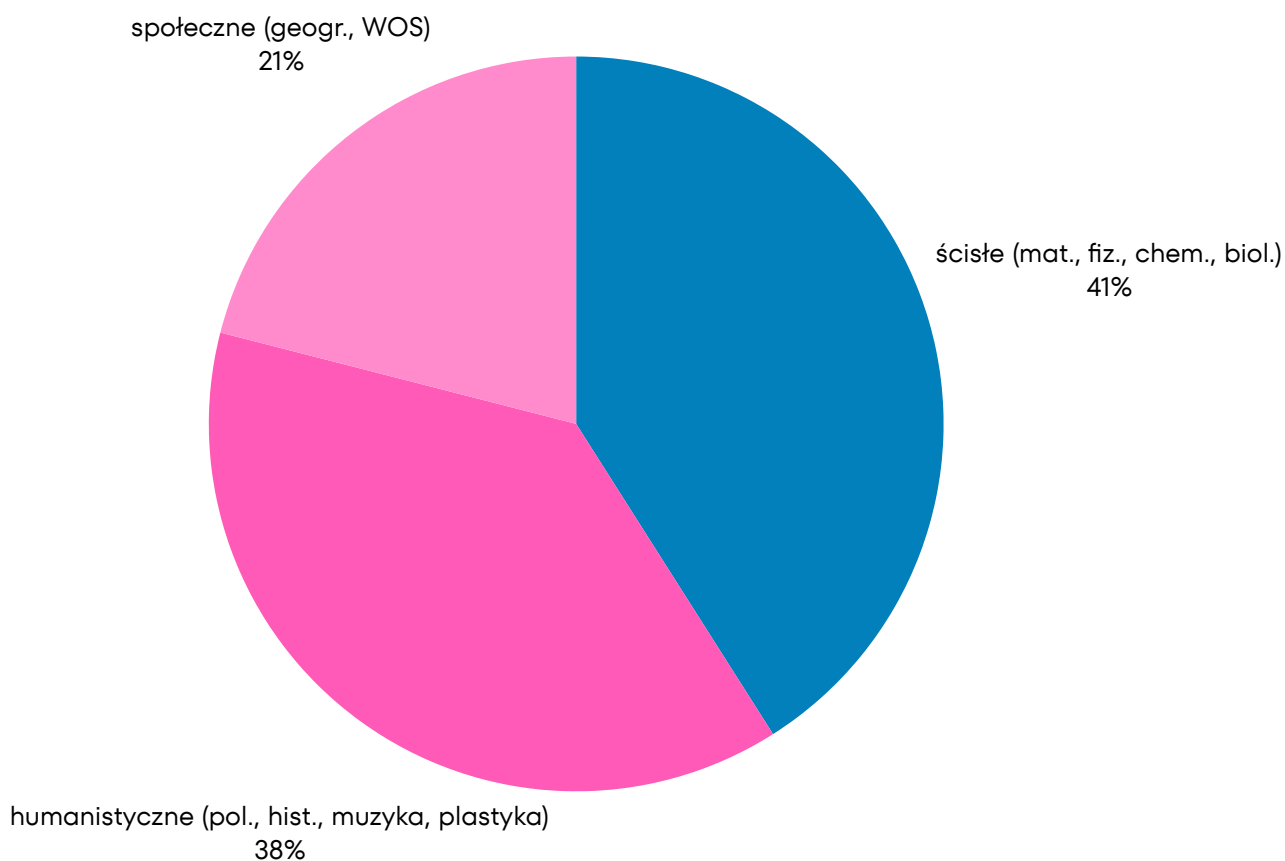

źródło: opracowanie własne

Zdolności

Wśród uczestników badania dominują ci, którzy czują, że są uzdolnieni w kierunku przedmiotów ścisłych (matematyka, fizyka, chemia, biologia), ale niewiele mniej osób deklaruje uzdolnienia w kierunku przedmiotów humanistycznych (polski, historia, muzyka, plastyka). Blisko jedna na pięć osób czuje, że ma zdolności w kierunku przedmiotów społecznych (geografia, WOS).

W jakich przedmiotach czujesz, że
masz największe zdolności?

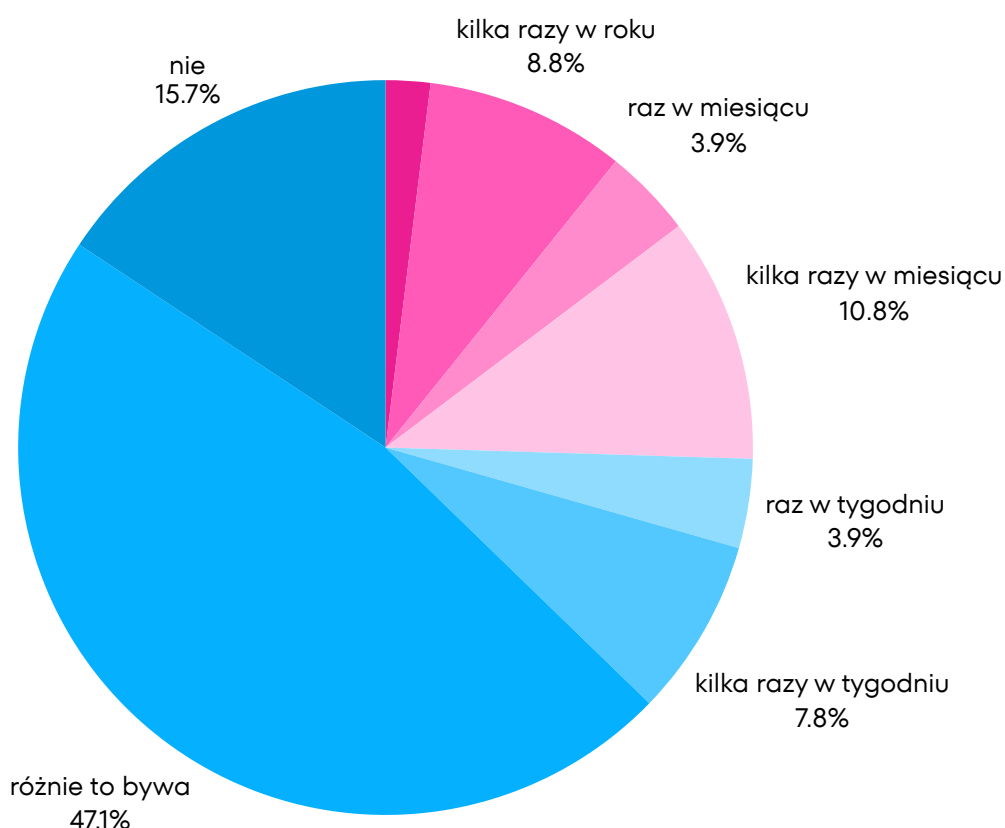

źródło: opracowanie własne

Rozmowy o finansach w domu

37% nastolatków rozmawia regularnie w domu z rodzicami lub dziadkami o finansach, a 26% robi to minimum raz w miesiącu. Dla 47% uczestników badania różnie to bywa - rozmowy nie są regularne. U blisko 16% nastolatków finanse są tematem tabu w domu. W kolejnej części raportu zobaczycie Państwo wpływ jaki mają domowe rozmowy o finansach na zdrowsze postawy nastolatków względem pieniędzy.

Czy starsi rozmawiają z Tobą w domu o finansach?

źródło: opracowanie własne

Kieszonkowe

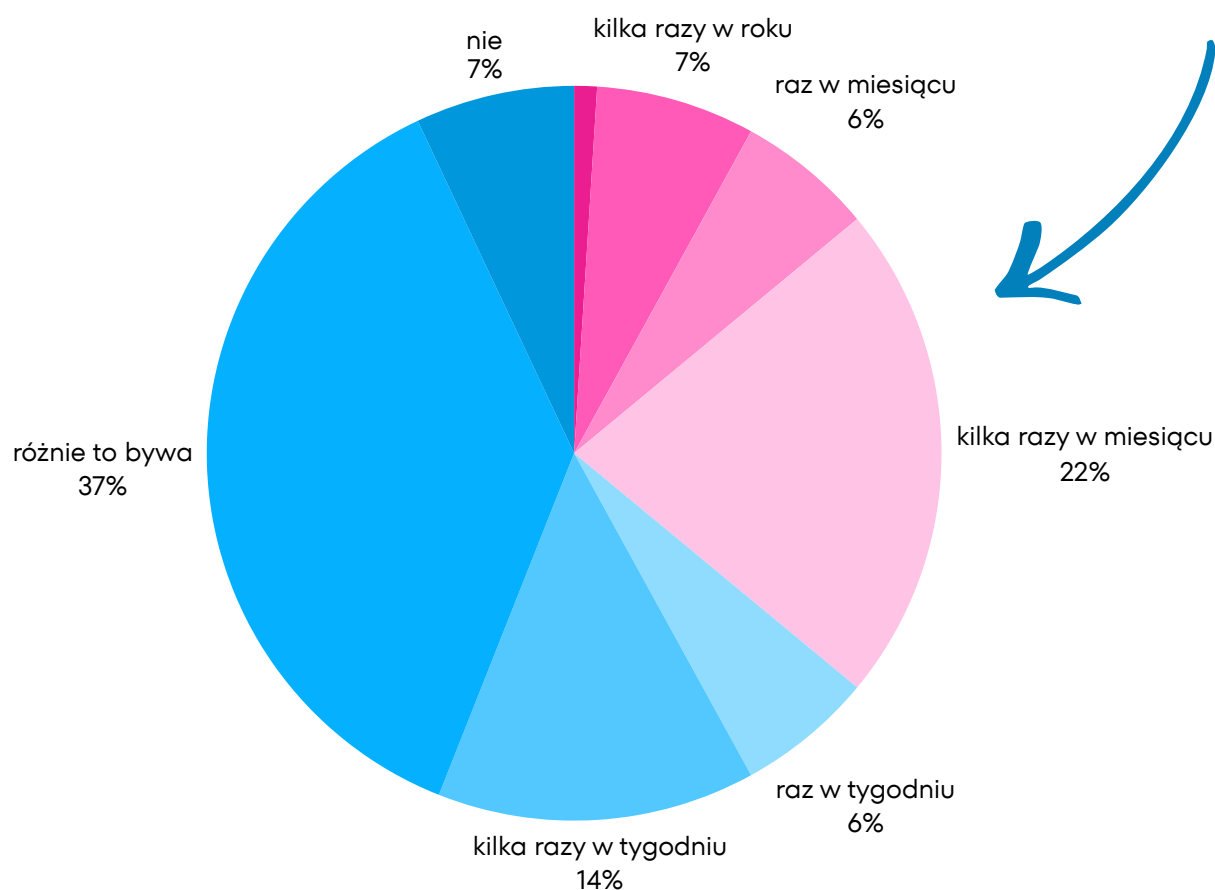
Zdecydowana większość, bo 65%, otrzymuje regularnie kieszonkowe. Jedna na pięć osób przyznaje, że otrzymuje kieszonkowe, ale różnie to bywa. 15% uczestników badania kieszonkowego nie otrzymuje. W dalszej części raportu wskazujemy jak kieszonkowe może wpływać na postawy związane z finansami młodzieży.

Samodzielność w zakupach

Nieco ponad połowa badanych (55%) samodzielnie i regularnie robi zakupy na potrzeby własne lub domu. W przypadku 37% różnie to bywa, zakupy nie są regularne. 7% badanych nie robi samodzielnie zakupów.

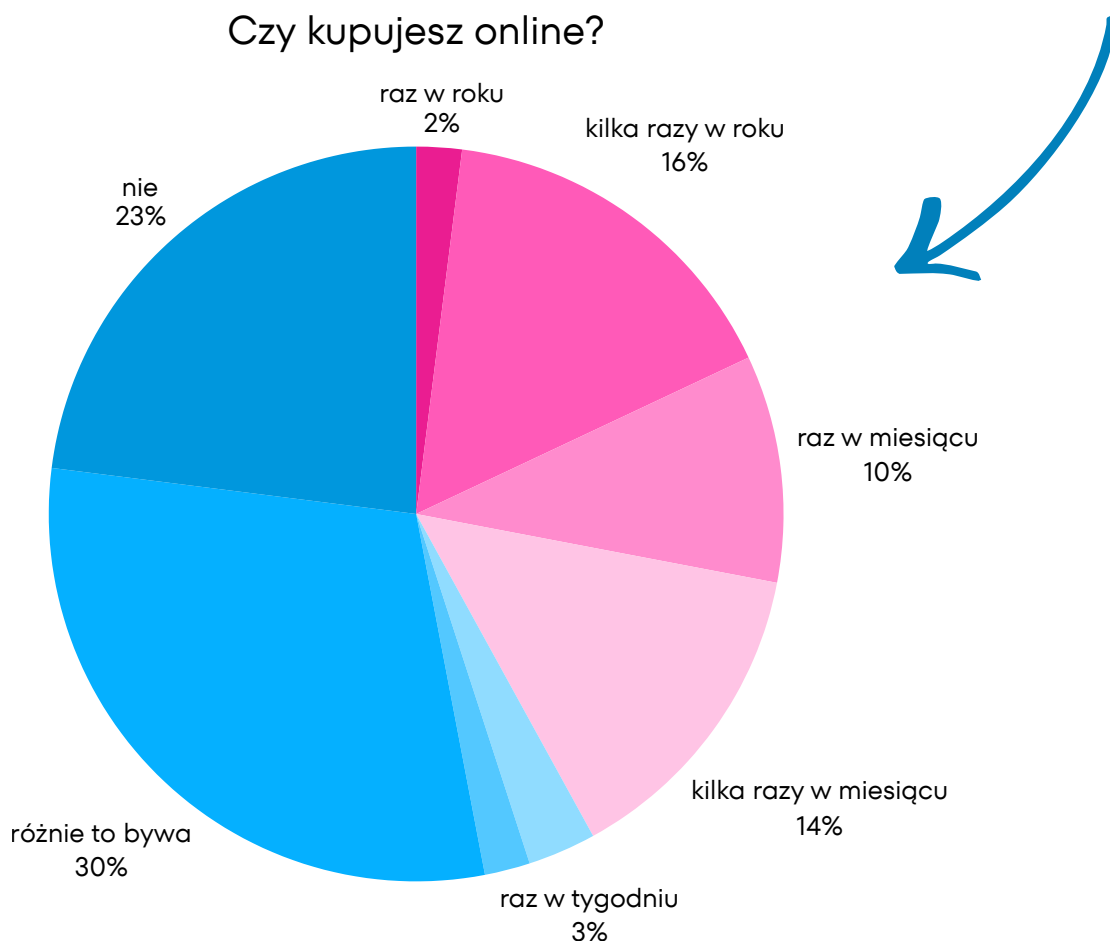
Czy samodzielnie robisz zakupy?

źródło: opracowanie własne

Samodzielność w zakupach online

23% z badanych nie robi samodzielnie zakupów online, za to 14% uczestników badania kupuje online kilka razy w miesiącu. Blisko połowa badanych nastolatków robi zakupy przez internet z różną częstotliwością.

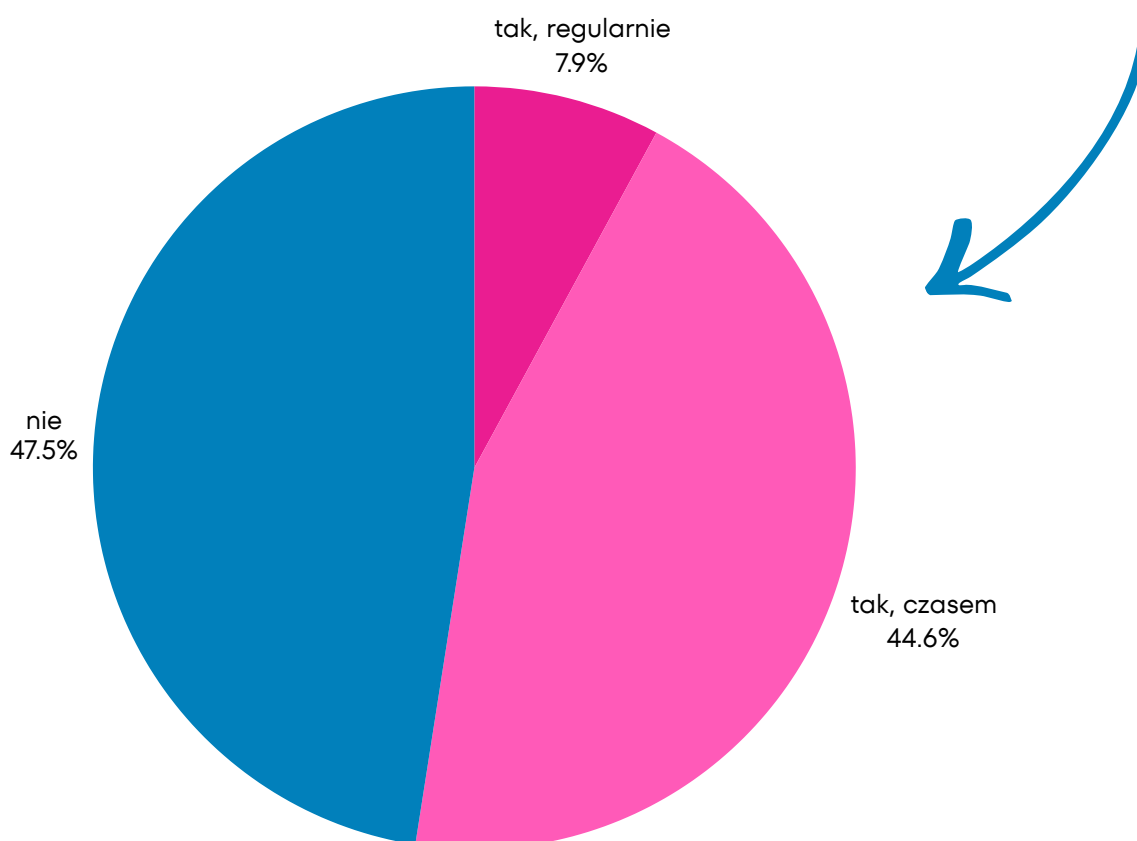

źródło: opracowanie własne

Samodzielne zarabianie

45% nastolatków samodzielnie zarabia pieniądze od czasu do czasu, a 8% zarabia regularnie. Blisko połowa badanych nie miała do czynienia z samodzielnymi zarobkami. Aktywność zarobkowa istotnie wpływa na postawy finansowe, o czym będziemy mówić na kolejnych stronach raportu.

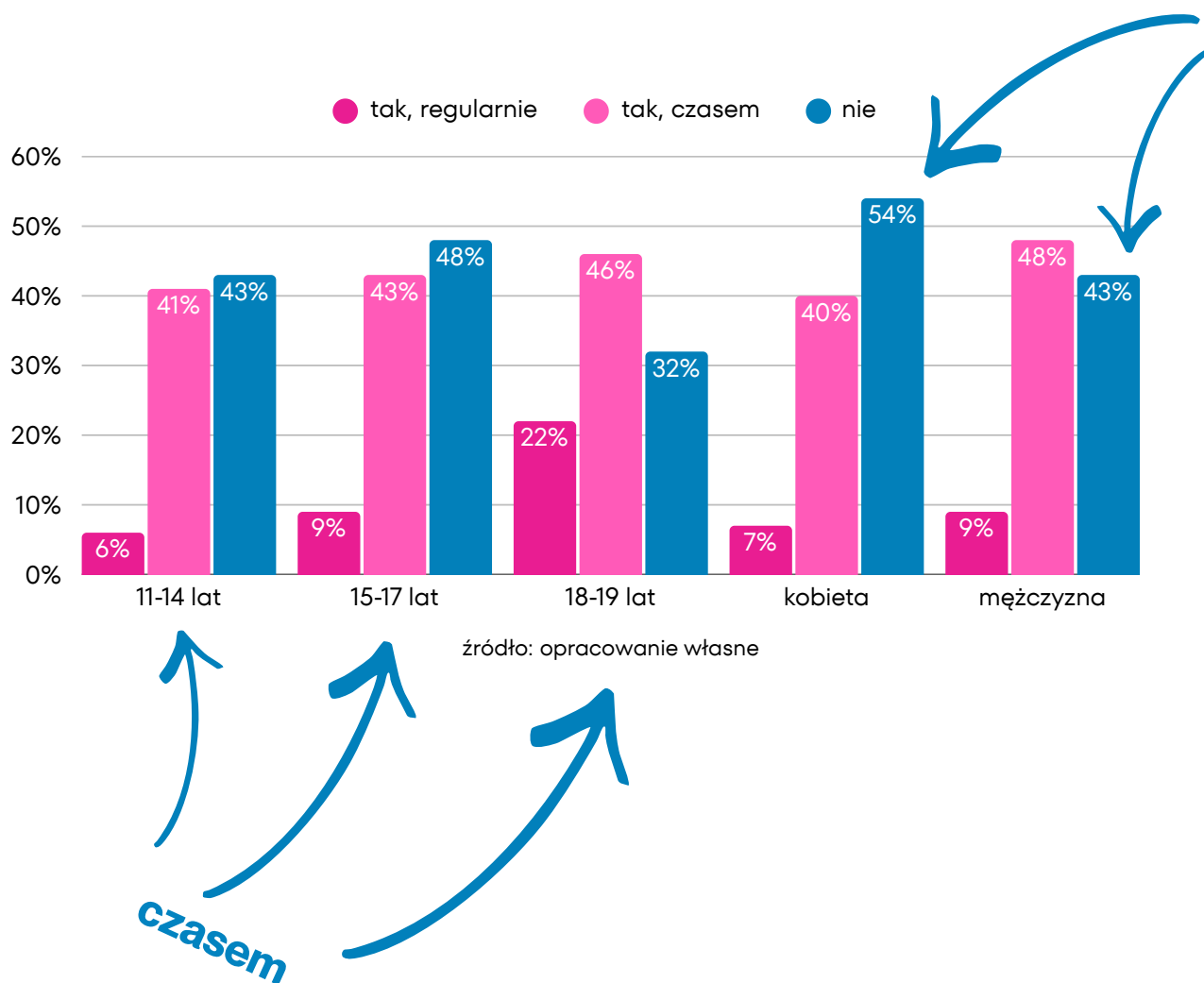
Czy samodzielnie zarabiasz pieniądze?

źródło: opracowanie własne

Samodzielne zarabianie

Nastolatki w wieku 18-19 lat zdecydowanie częściej regularnie zarabiają niż ich młodszy koledzy i koleżanki, co jest intuicyjne (22% vs 9% u nastolatków w wieku 15-17 lat), choć z kolei podobny odsetek z nich w stosunku do młodszych kolegów i koleżanek zarabia od czasu do czasu (46% młodych dorosłych zarabia czasem, robi to 43% nastolatków w wieku 15-17 lat i 41% najmłodszych nastolatków). Ciekawym jest, że większy odsetek nastolatków dziewczyn w porównaniu do nastolatków chłopców nie zarabia (54% dziewczyn i 43% chłopców nie zarabia).

TRAMPKI
NA GIEŁDZIE

jakie przekonania o finansach mają

nastolatki

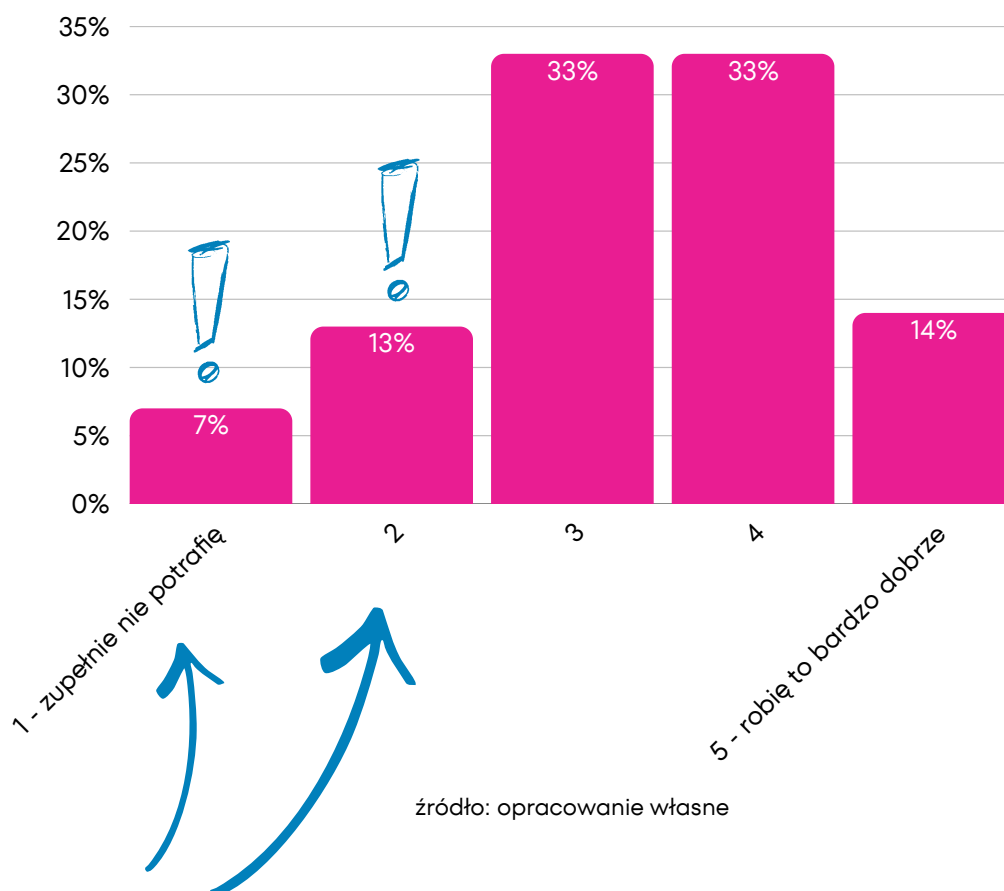
przed warsztatami

Czy potrafisz oszczędzać

Jeden na troje nastolatków uważa, że potrafi oszczędzać, a 14% uważa, że robi to bardzo dobrze. 33% nie jest do końca zdecydowana, za to 15% uważa, że oszczędzanie nie jest w ogóle kompetencją, którą posiadają.

20% NIE POTRAFI
33% NIE JEST PEWNA

Czy potrafisz oszczędzać?

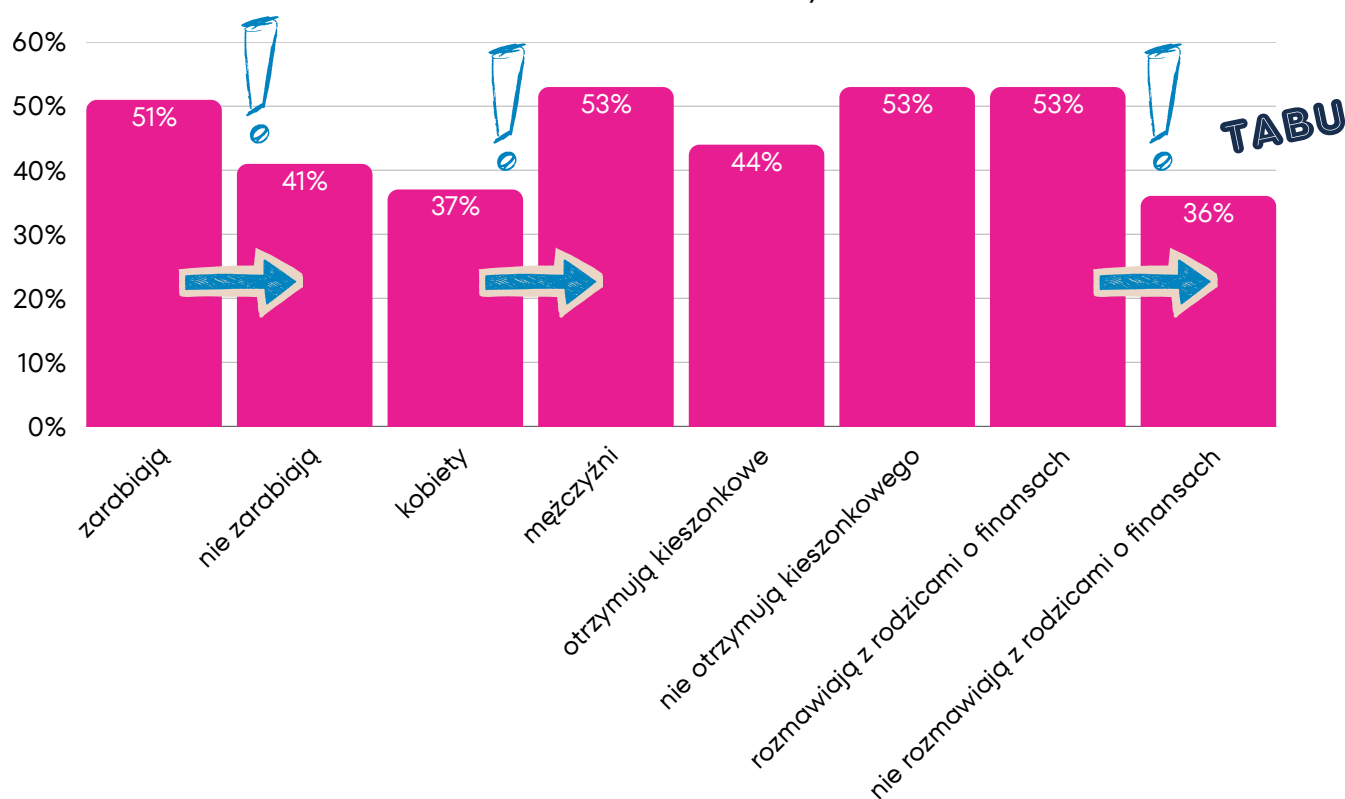

Czy potrafisz oszczędzać

Ciekawiej robi się gdy spojrzeć na kilka kluczowych segmentów charakteryzujących nastolatki. 51% zarabiających nastolatków uważa, że potrafi oszczędzać, podczas gdy tylko 41% tych, którzy nie zarabiają, jest takiego zdania. 37% młodych kobiet twierdzi, że potrafi oszczędzać, podczas gdy takie poczucie ma 53% młodych mężczyzn. Otrzymujący kieszonkowe w 44% czują, że potrafią oszczędzać (względem 53% tych, którzy kieszonkowego nie otrzymują). Ostatnie, ale bynajmniej nie mniej ważne - finansowe TABU w domu znacznie obniża zdolność do oszczędzania - 36% nastolatków, z którymi starszyzna nie rozmawia o finansach umie oszczędzać, podczas gdy ci, z którymi rodzice prowadzą finansowe dyskusje, przyznają się do tej umiejętności w 53%.

Tak, potrafię oszczędzać

(ocena 4 lub 5 w skali 5-cio stopniowej, gdzie 1- zupełnie nie potrafię, 5- robię to bardzo dobrze)

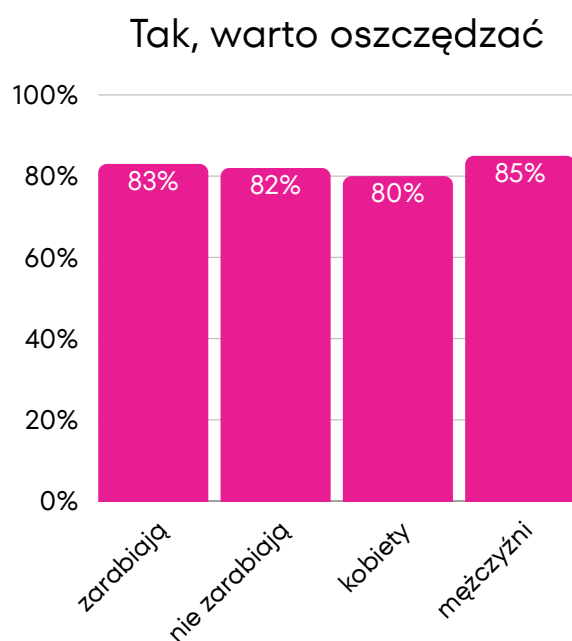

źródło: opracowanie własne

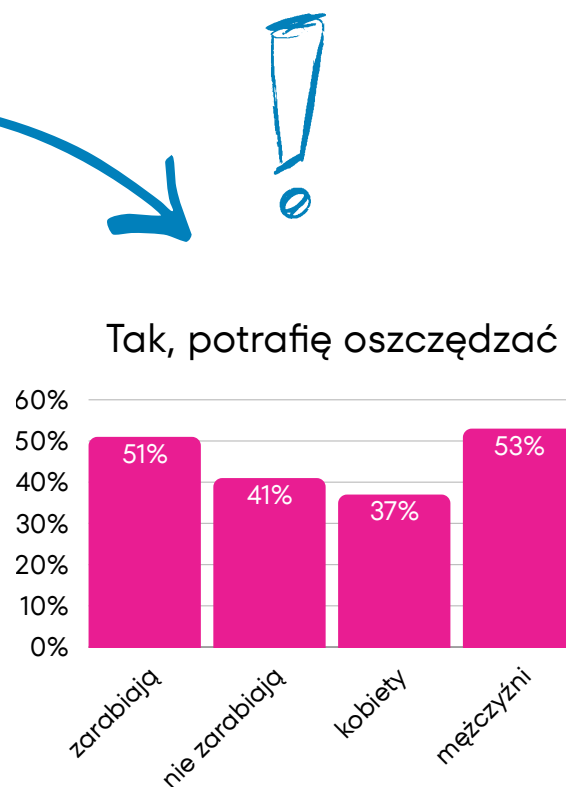
Czy uważasz, że warto oszczędzać

Teoretycznie wiemy, że warto oszczędzać, ale nie potrafimy tego robić. Mniej więcej 80% młodych wie, że warto oszczędzać, ale już znacznie mniej z nich potrafi to robić. Najbliżej, choć nie tak znów blisko, zniesienia luki pomiędzy wiedzą, że warto, a umiejętnością, jest młodym mężczyznom (53% vs 85%) oraz nastolatkom, które zarabiają (51% vs 83%). Najdalej jest młodym kobietom, spośród których 37% przyznaje, że potrafi oszczędzać, a 80% twierdzi, że warto to robić.

80% UWAŻA, ŻE WARTO, ALE ...

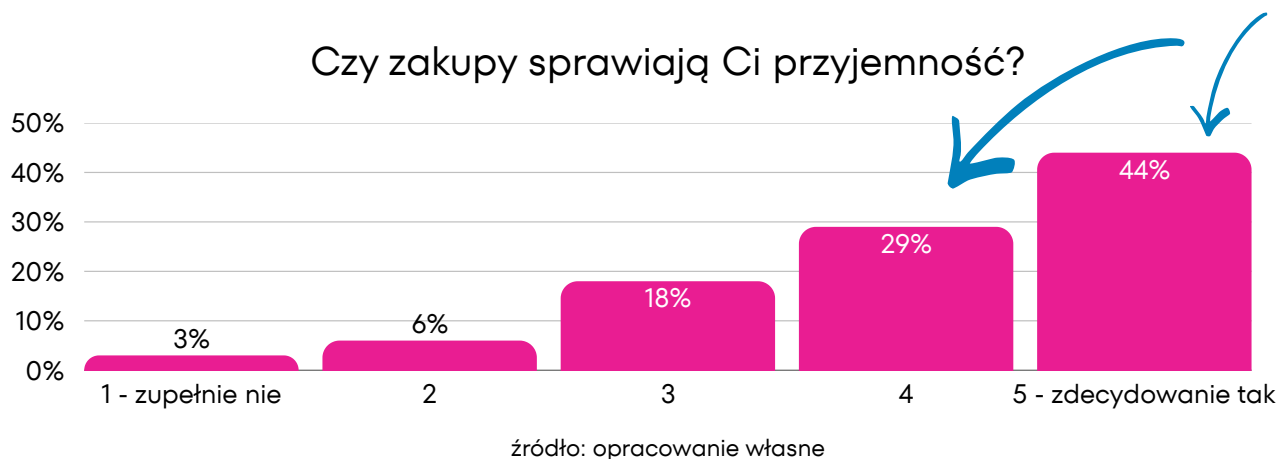
źródło: opracowanie własne

źródło: opracowanie własne

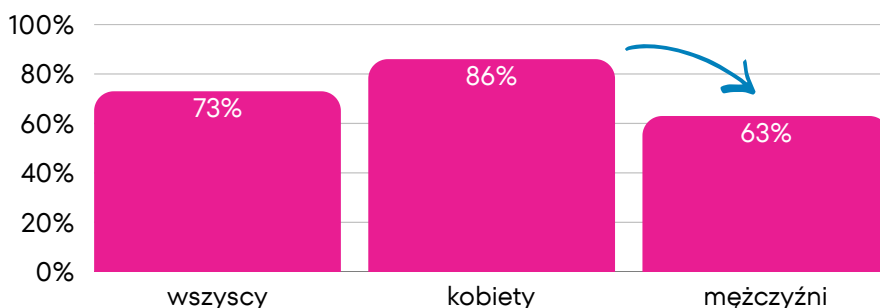
Czy zakupy sprawiają Ci przyjemność?

Młodzi zdecydowanie lubią kupować. Przyznaje to aż 73% badanych. Młode kobiety tę przyjemność odczuwają znacznie częściej (86%) niż młodzi mężczyźni (63%).

**73% CZUJE
PRZYJEMNOŚĆ
Z ZAKUPÓW**

Tak, zakupy sprawiają mi przyjemność (ocena 4 lub 5 w skali 5-cio stopniowej, gdzie 1- zupełnie nie potrafię, 5- robię to bardzo dobrze)

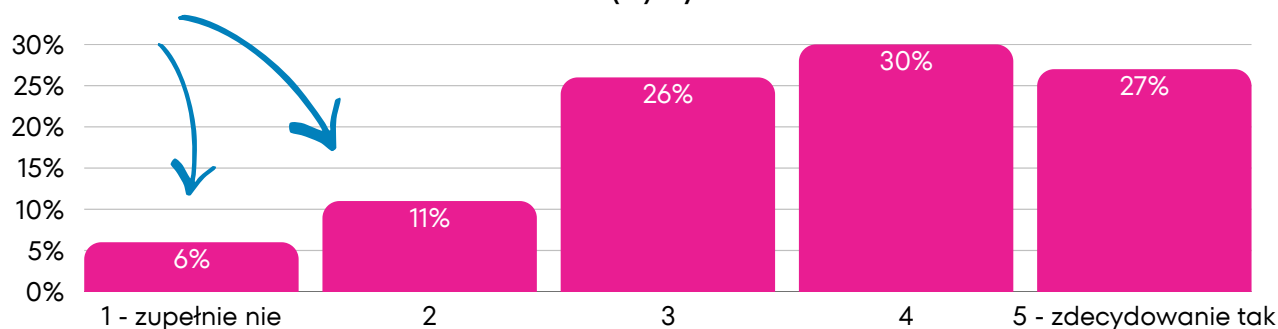
źródło: opracowanie własne

Czy potrafisz powstrzymać się od kupienia czegoś, co chciał(a)byś mieć?

57% nastolatków uważa, że potrafi się powstrzymać od kupienia czegoś, co chcieliby mieć.
 17% ma z tym dużą trudność.

57% TAK, POTRAFIĘ
17% NIE POTRAFIĘ :-)

Czy potrafisz powstrzymać się od kupienia czegoś, co
chciał(a)byś mieć?

źródło: opracowanie własne

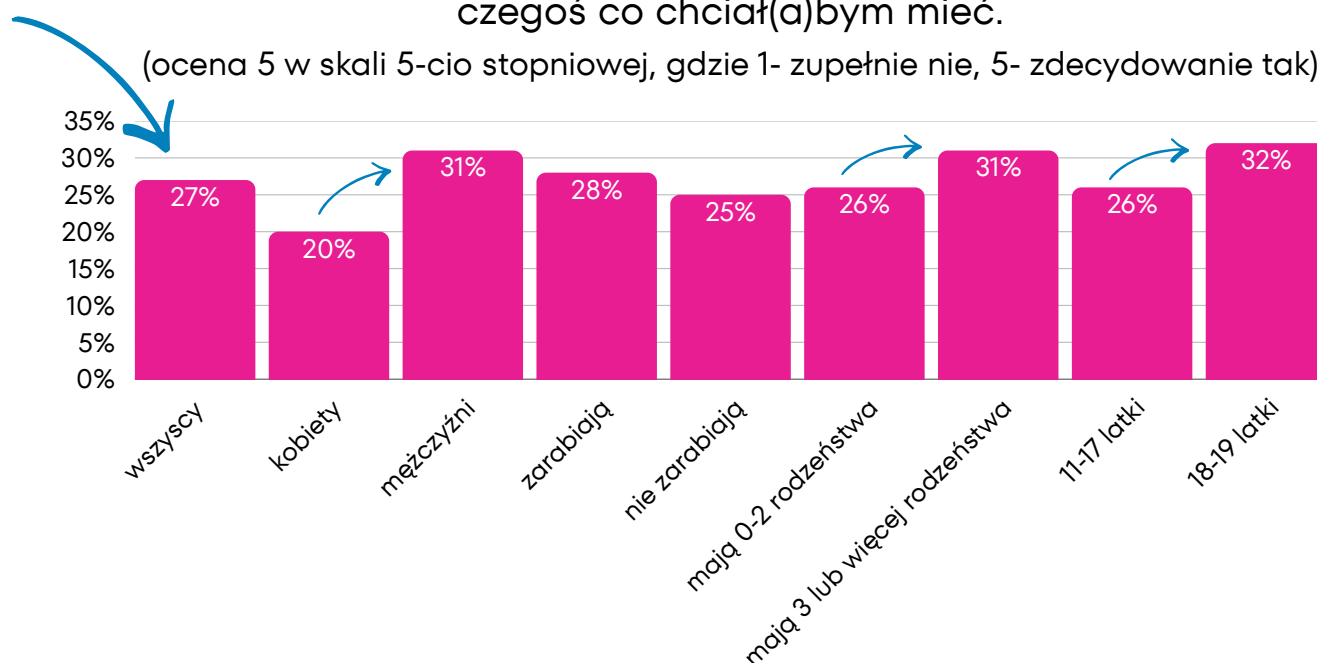
Czy potrafisz powstrzymać się od kupienia czegoś, co chciał(a)byś mieć?

Nastolatki mężczyźni zdecydowanie częściej potrafią się powstrzymać od zakupów (31% vs 20% u dziewczyn). Nastolatki z rodzin wielodzietnych, zdecydowanie lepiej radzą sobie z powstrzymaniem się od zakupów (31% vs 26%). W końcu - młodzi dorośli lepiej radzą sobie niż ich młodszy koledzy i koleżanki (32% vs 26%).

PŁEĆ, RODZEŃSTWO, WIEK MAJĄ TU ZNACZENIE

Tak, zdecydowanie potrafię powstrzymać się od kupienia
czegoś co chciał(a)bym mieć.

(ocena 5 w skali 5-cio stopniowej, gdzie 1- zupełnie nie, 5- zdecydowanie tak)

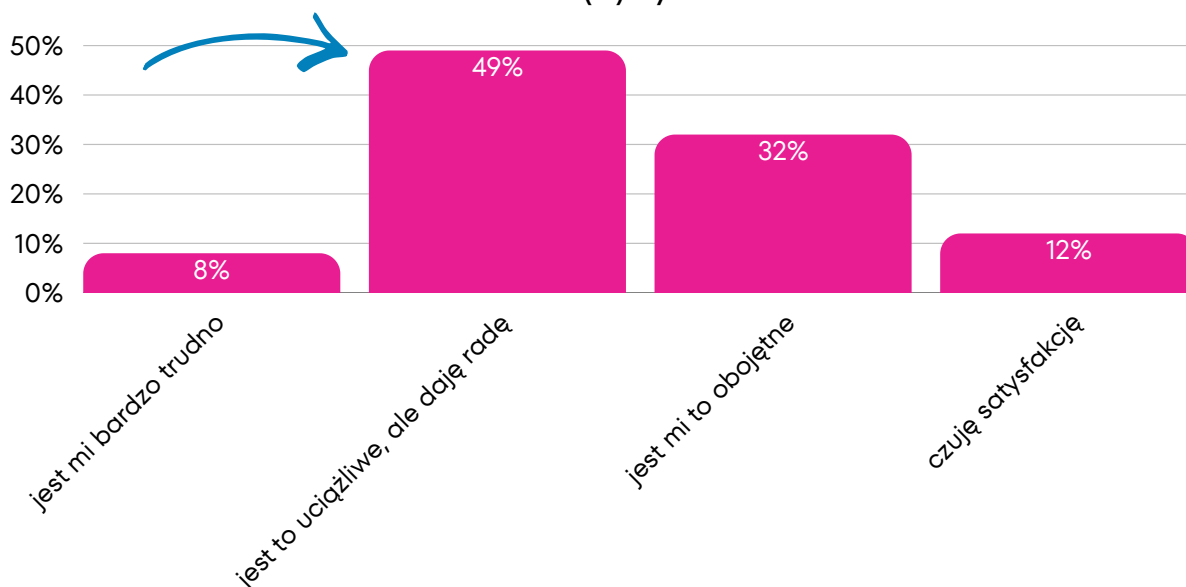
źródło: opracowanie własne

Jak się czujesz powstrzymując się od kupna czegoś, co chciał(a)byś mieć?

Niemal połowa nastolatków (49%) przyznaje, że powstrzymanie się od zakupów jest uciążliwe, ale możliwe. Dla 1 na 3 osoby jest to obojętne. 12% czuje satysfakcję powstrzymując się od wydawania.

**DLA 49% UCIĄŻLIWE,
ALE MOŻLIWE**

Jak się czujesz powstrzymując się od kupna czegoś, co
chciał(a)byś mieć?

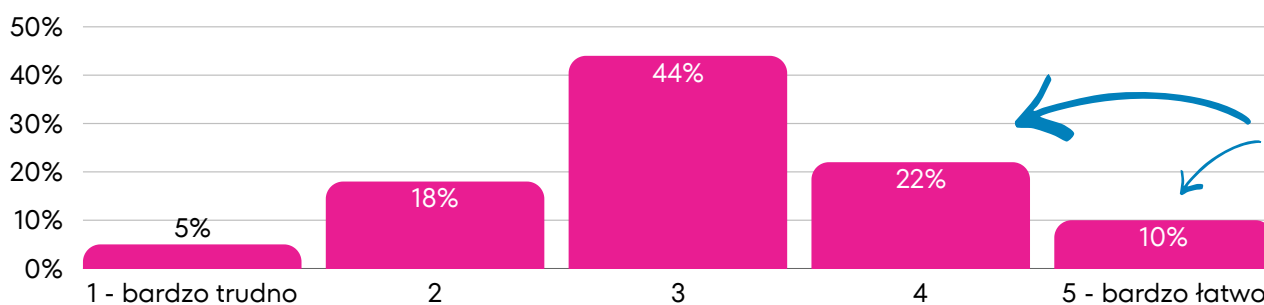
źródło: opracowanie własne

Czy uważasz, że łatwo nauczyć się kontroli nad swoimi pieniędzmi?

Blisko jedna na trzy osoby uważa, że łatwo jest nauczyć się kontroli nad swoimi finansami. Prawie połowa osób nie ma wyrobionego na ten temat zdania, oznaczając ocenę 3 na skali 5-cio stopniowej. Dla niemal jednej na 4 osoby jest to trudne wyzwanie.

32% TAK
ALE Z KOLEI 44% NIE DO KOŃCA
JEST TEGO PEWNYCH

Czy uważasz, że łatwo nauczyć się kontroli nad swoimi finansami (umiejętnego wydawania, oszczędzania)?

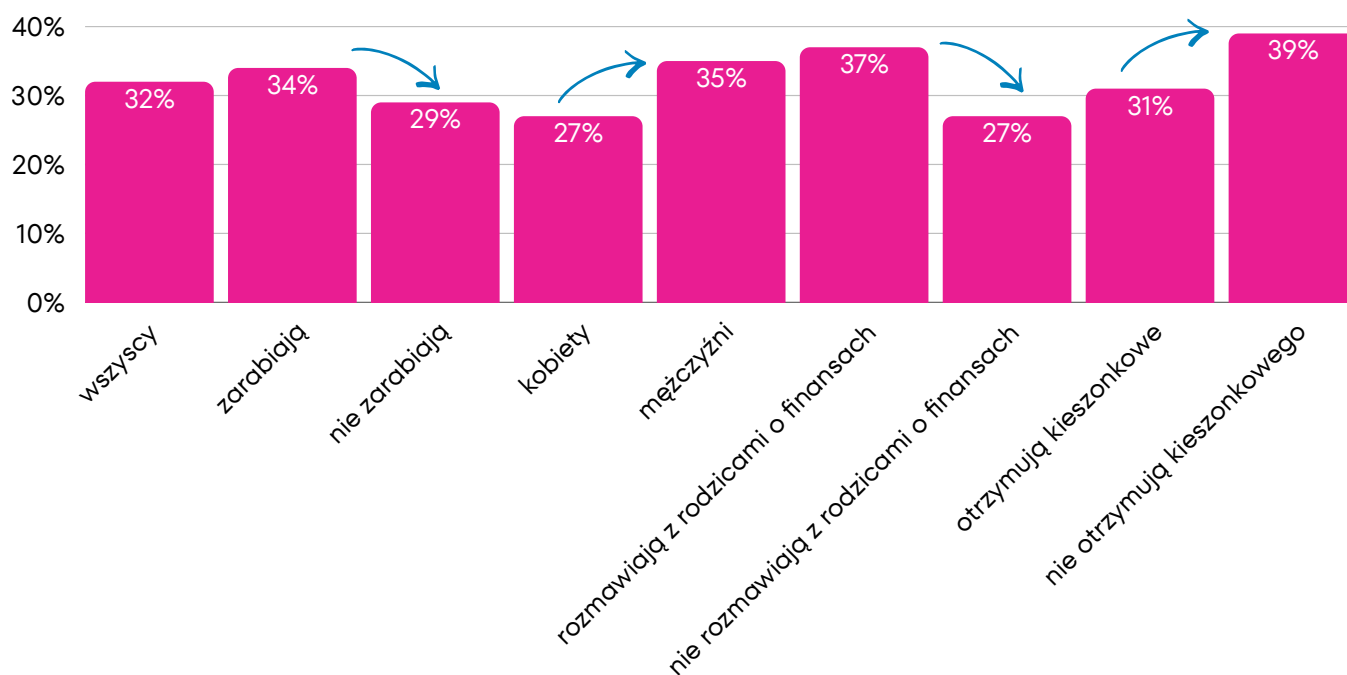
źródło: opracowanie własne

Czy uważasz, że łatwo nauczyć się kontroli nad swoimi pieniędzmi?

Nauka kontroli nad finansami jest zdecydowanie łatwiejsza w oczach nastolatków, które zarabiają (34% vs 29%), dla mężczyzn (35% vs 27%), dla tych u których finanse nie są w domu tematem TABU (37% vs 27%) oraz dla tych, którzy nie otrzymują kieszonkowego (39% vs 31%).

Tak, łatwo lub bardzo łatwo nauczyć się kontroli nad swoimi finansami (umiejętnego wydawania, oszczędzania).

(ocena 4 lub 5 w skali 5-cio stopniowej, gdzie 1- bardzo trudno, 5- bardzo łatwo)

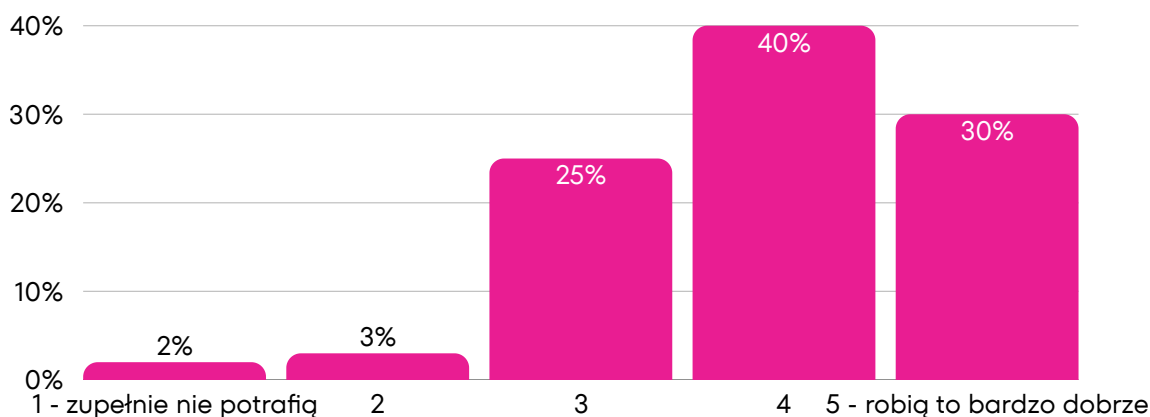
źródło: opracowanie własne

Czy dorośli potrafią zarządzać finansami?

Zdecydowana większość nastolatków twierdzi, że dorośli potrafią zarządzać finansami osobistymi. Zgadza się z tym łącznie 70% nastolatków. Jedna na cztery osoby nie jest tego pewna (oznaczając wartość 3 na skali 5-stopniowej, gdzie 1- zupełnie nie potrafią, 5- robią to bardzo dobrze).

70% TAK

Czy uważasz, że dorośli potrafią zarządzać finansami osobistymi?

źródło: opracowanie własne

TRAMPKI
NA GIEŁDZIE

jak można

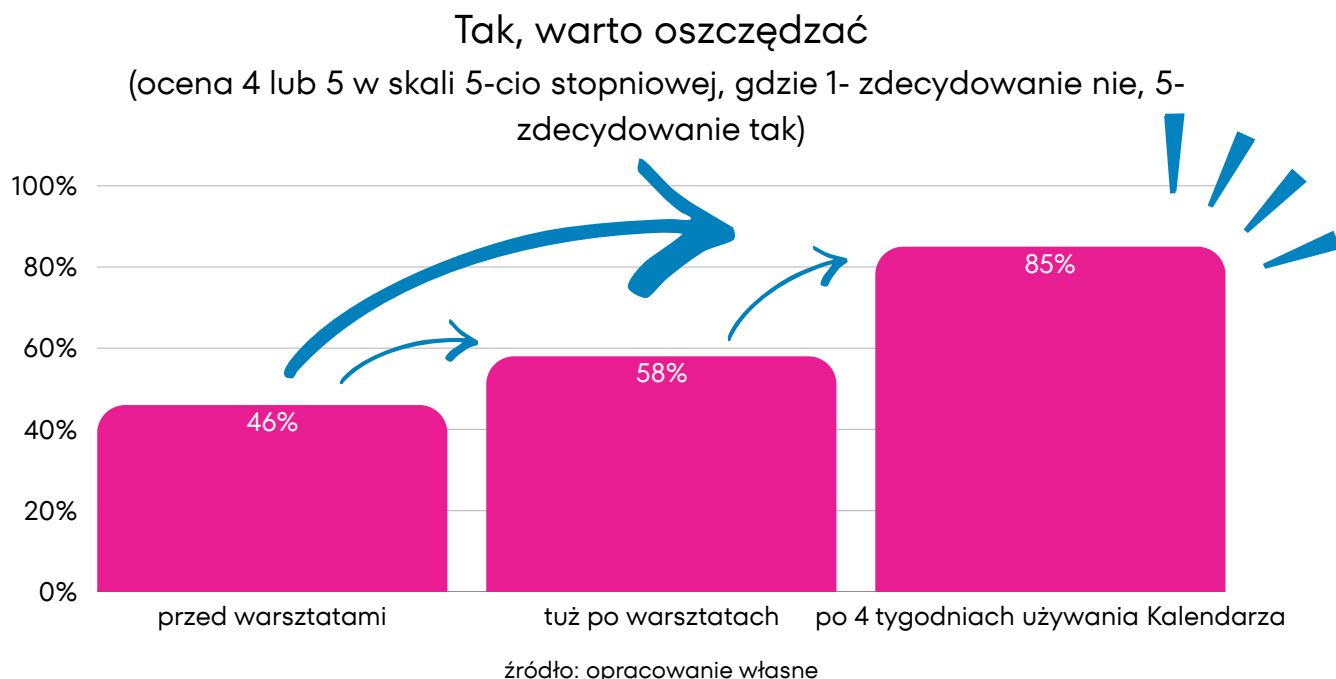
zmienić przekonania

**nastolatków o finansach na lepsze,
czyli zmiana przekonań po warsztatach
i po 4 tygodniach używania autorskiego
Kalendarza Finansowego Nastolatka**

Czy uważasz, że warto oszczędzać

Przed warsztatami 46% nastolatków przyznało, że warto oszczędzać. Tuż po warsztatach ten odsetek skokowo wzrósł do 58%, a po 4 tygodniach używania Kalendarza Finansowego Nastolatka aż 85% nastolatków korzystających z Kalendarza przyznaje, że warto oszczędzać.

**Z 46% DO 85%
W CIĄGU 4 TYGODNI!**

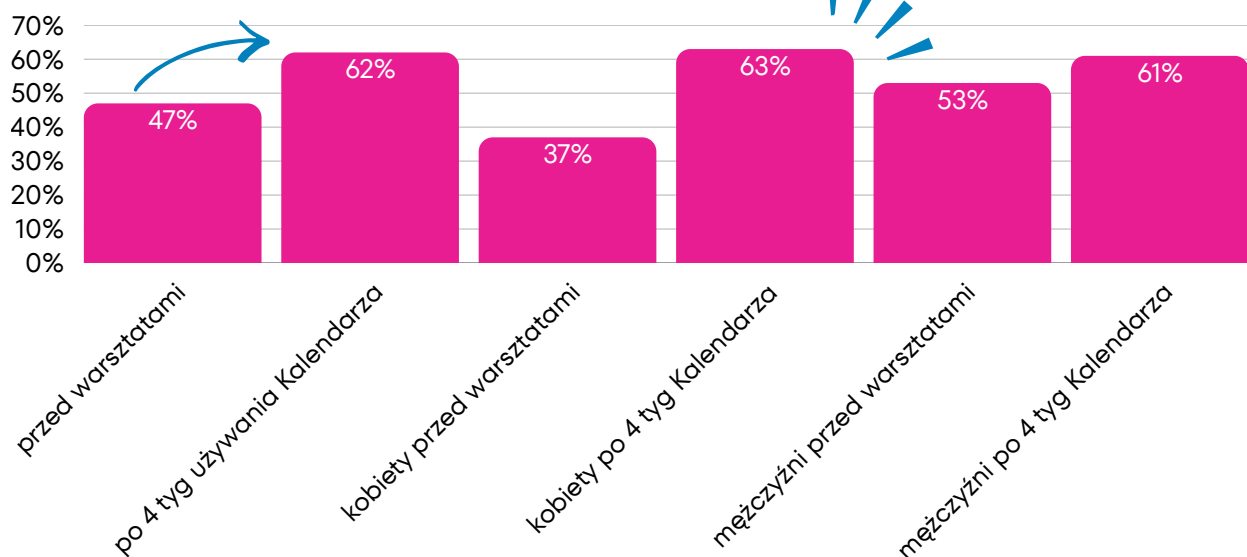
Czy potrafisz oszczędzać

15% nastolatków, które przez warsztatami przyznawały, że nie potrafią oszczędzać, twierdzi, że po 4 tygodniach używania Kalendarza, wytrenowało taką umiejętność. Zmiana jest znacznie bardziej dynamiczna w przypadku kobiet - przed warsztatami do umiejętności oszczędzania przyznawało się 37% dziewczyn, po 4 tygodniach używania Kalendarza Finansowego Nastolatka odsetek ten wzrósł to 63%. Jednocześnie po 4 tygodniach dziewczyny "dogoniły" lub wręcz przegoniły w przeświadczeniu o umiejętności oszczędzania chłopców (63% vs 61%).

**15% WIĘCEJ OSÓB CZUJE,
ŻE POTRAFI OSZCZĘDZAĆ.
ZMIANY U KOBIET WBIAJĄ W FOTEL!**

Czy potrafisz oszczędzać?

(ocena 4 lub 5 w skali 5-cio stopniowej, gdzie 1- zupełnie nie, 5- zdecydowanie tak)

źródło: opracowanie własne

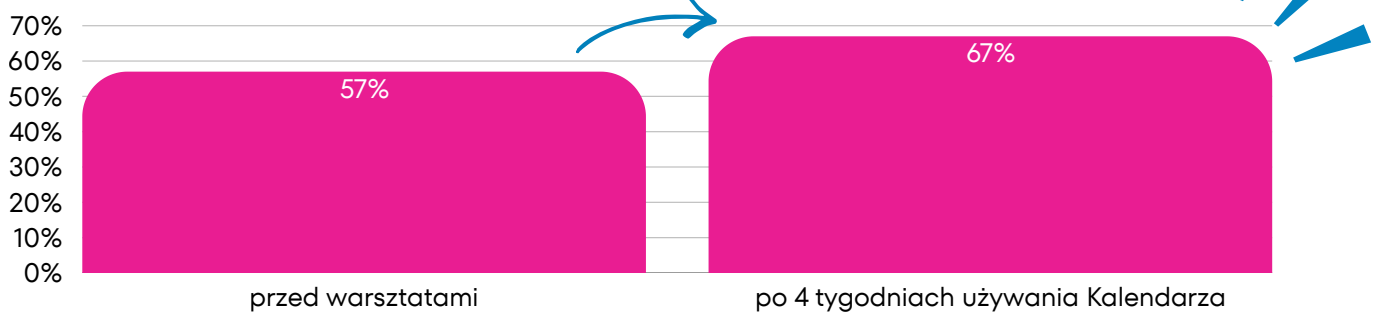
Czy potrafisz powstrzymać się od kupienia czegoś, co chciał(a)byś mieć?

10% więcej nastolatków potrafi powstrzymać się od zakupów po 4 tygodniach używania Kalendarza Finansowego Nastolatka. 57% nastolatków posiadało tę umiejętność przed warsztatami, a 67% przyznaje się do niej po 4 tygodniach trenowania umiejętności zarządzania finansami osobistymi.

**10% WIĘCEJ NASTOLATKÓW
NABYŁO TĘ UMIEJĘTNOŚĆ**

Tak, potrafię powstrzymać się od kupna czegoś, co
chciał(a)bym mieć.

(ocena 4 lub 5 w skali 5-cio stopniowej, gdzie 1- zupełnie nie, 5-
zdecydowanie tak)

źródło: opracowanie własne

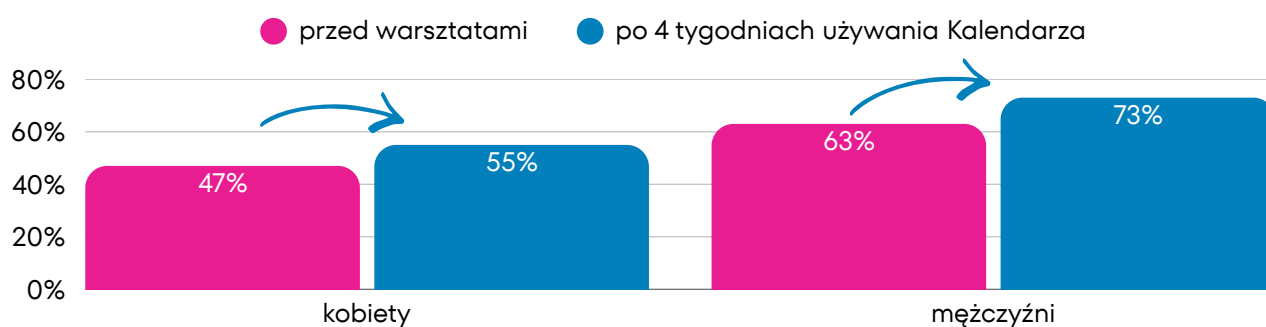
Czy potrafisz powstrzymać się od kupienia czegoś, co chciał(a)byś mieć?

Zmiana dotycząca umiejętności powstrzymania się od zakupów zachodzi zarówno u młodych kobiet jak i mężczyzn i jest podobna - u dziewczyn wzrost ten wynosi ponad 17%, a u chłopców niespełna 16%.

ZMIANA ZACHODZI U KOBIET I MĘŻCZYZN

Tak, potrafię powstrzymać się od kupienia czegoś co
chciał(a)bym mieć.

(ocena 4 lub 5 w skali 5-cio stopniowej, gdzie 1- zupełnie nie, 5-
zdecydowanie tak)

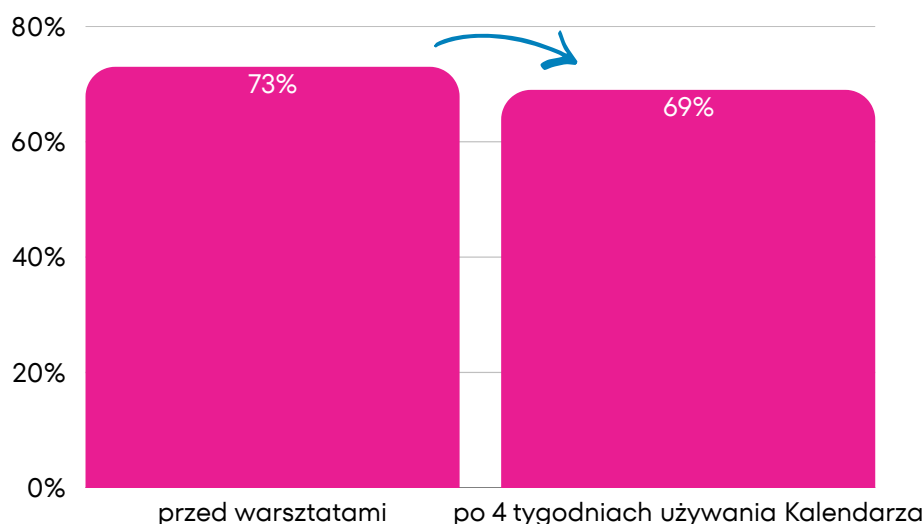
źródło: opracowanie własne

Czy zakupy sprawiają Ci przyjemność?

Używanie Kalendarza Finansowego Nastolatka sprawia czasem, że zakupy już tak dobrze nie smakują. 73% nastolatków przyznało przed warsztatami, że zakupy sprawiają przyjemność. Po 4 tygodniach używania Kalendarza przyznaje to 69% osób.

**ZMIENIAJĄ SIĘ
TEŻ EMOCJE
ZWIĄZANE Z ZAKUPAMI**

Tak, zakupy sprawiają mi przyjemność
(ocena 4 lub 5 w skali 5-cio stopniowej, gdzie 1-
zupełnie nie, 5- zdecydowanie tak)

źródło: opracowanie własne

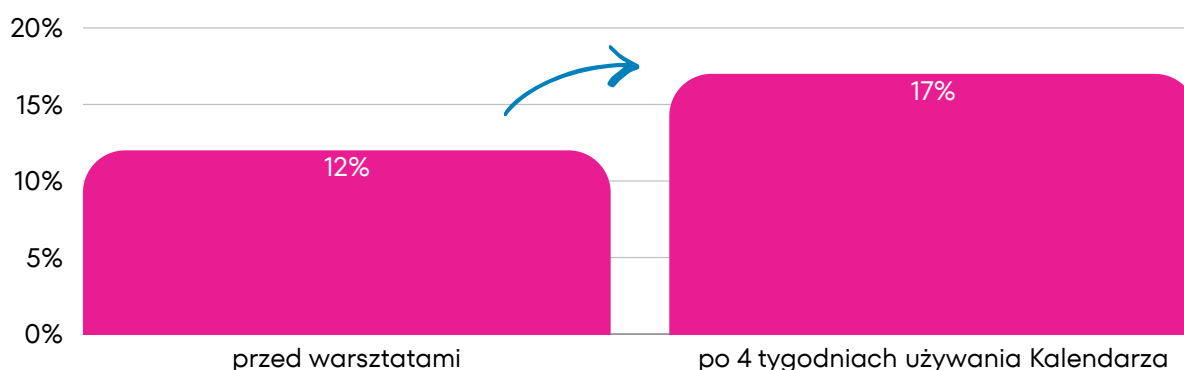
Jak się czujesz powstrzymując się od kupna czegoś, co chciał(a)byś mieć?

Po 4 tygodniach używania Kalendarza nastąpił 42% wzrost odsetka nastolatków czujących większą satysfakcję z kontroli nad finansami (z 12% na 17%).

**CZUJEMY WIĘKSZĄ SATYSFAKCJĘ
Z KONTROLI NAD FINANSAMI**

Jak się czujesz, powstrzymując się od kupna czegoś, co
chciał(a)byś mieć?

odpowiedź: czuję satysfakcję, że potrafię powstrzymać się od
wydawania

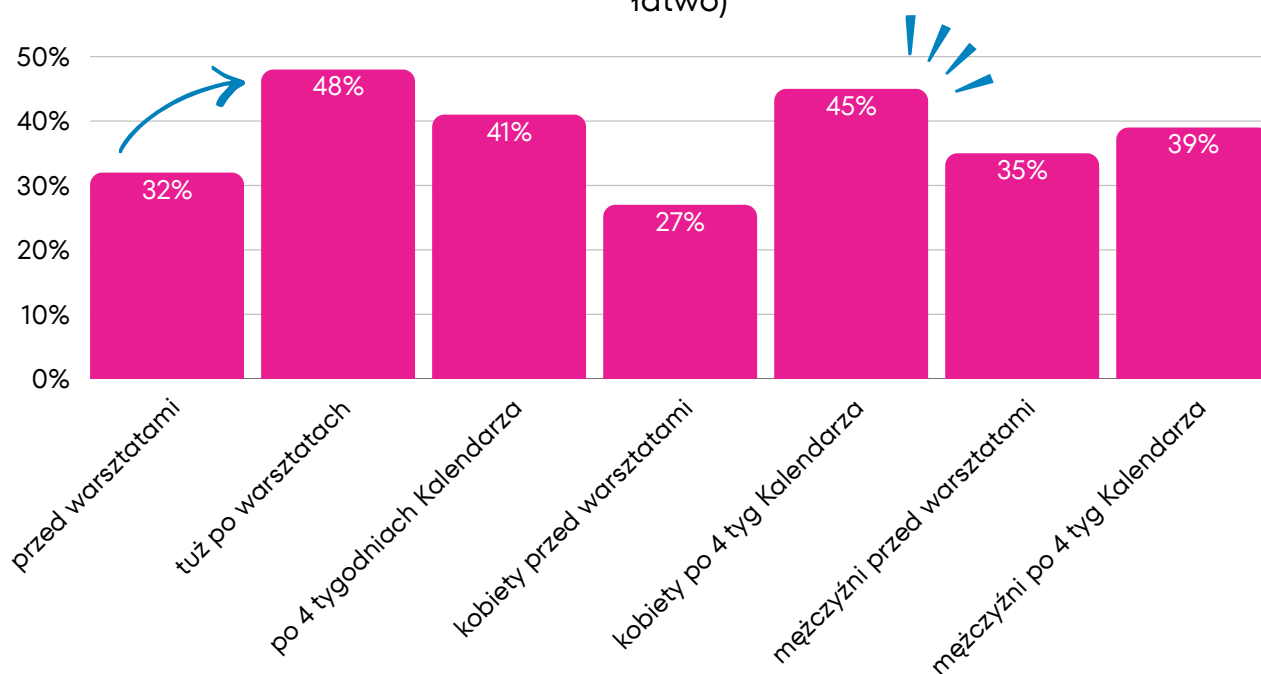

źródło: opracowanie własne

Czy uważasz, że łatwo nauczyć się kontroli nad swoimi pieniędzmi?

Jedna na trzy osoby przed warsztatami uważała, że łatwo jest nauczyć się kontroli nad finansami osobistymi. Tuż po warsztatach wskaźnik ten skokowo wzrósł do 48%, za to po 4 tygodniach używania Kalendarza Finansowego Nastolatka osiągnął wartość 41%. Wydaje się, że 4 tygodnie treningu finansowego urealniło ocenę procesu w oczach nastolatków, choć wzrost względem sytuacji wyjściowej o 28% (z 32% na 41%) nadal robi wrażenie. Największą zmianę widać u dziewczyn, spośród których 27% twierdziło przed warsztatami, że łatwo jest nauczyć się kontroli nad finansami. Odsetek ten skokowo wzrósł do 45% po 4 tygodniach. W przypadku chłopców zmiana jest bardziej kosmetyczna (35% przed warsztatami vs 39% po 4 tygodniach).

Czy uważasz, że łatwo nauczyć się kontroli nad swoimi finansami (umiejętnego wydawania, oszczędzania)?
(ocena 4 lub 5 w skali 5-cio stopniowej, gdzie 1- bardzo trudno, 5- bardzo łatwo)

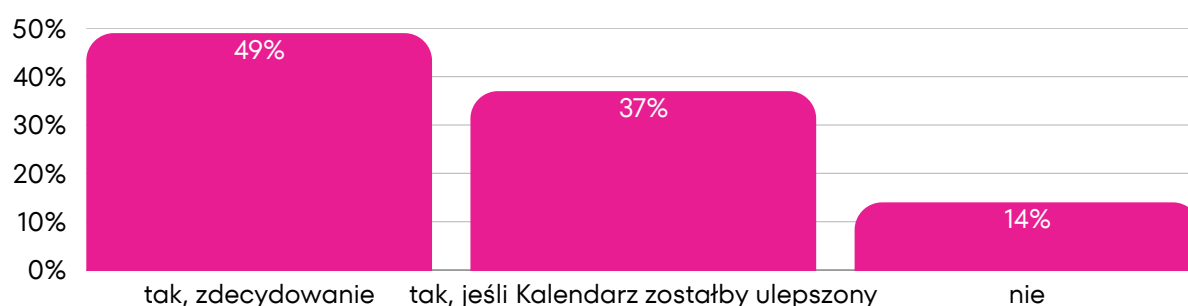
źródło: opracowanie własne

Czy polecił(a)byś pracę z Kalendarzem

Twoim rówieśnikom?

Połowa nastolatków korzystających z Kalendarza zdecydowanie poleciłaby go rówieśnikom. Nieco ponad jedna na trzy osoby poleciłaby jeśli Kalendarz zostałby ulepszony. Stale się rozwijając, zebraliśmy pomysły nastolatków na ulepszenie Kalendarza i przedstawiamy je Państwu poniżej.

Czy polecił(a)byś pracę z Kalendarzem Twoim rówieśnikom?

źródło: opracowanie własne

Pomysły nastolatków na ulepszenie Kalendarza:

- Kalendarz finansowy mógłby stać się jeszcze bardziej praktyczny, jeśli zawierałby dodatkowe przykłady z życia codziennego.
- Warto rozważyć dodanie krótkich wskazówek na każdy dzień, aby zachować regularność pracy.
- Uczestnicy chętnie korzystaliby z tygodniowych podsumowań, które pomogłyby im uporządkować zdobywaną wiedzę.
- Przydatne byłyby proste zadania domowe, pozwalające od razu wdrożyć poznane metody.
- Kalendarz finansowy mógłby zawierać więcej miejsca na notatki własne. Uczestnicy na pewno doceniliby możliwość zapisywania swoich celów w przejrzystej formie.
- Warto pomyśleć o stworzeniu sekcji motywacyjnej, która wspierałaby systematyczność.
- Kalendarz mógłby oferować krótkie wyzwania miesiąca, zachęcające do działania.
- Uczestnicy skorzystaliby na wprowadzeniu prostych kalkulatorów budżetowych.
- Przydatne byłoby dodanie checklist, które ułatwiłyby monitorowanie postępów.
- Kalendarz mógłby oferować inspirujące cytaty finansowe.
- Kalendarz musiałby być mniej schematyczny, uczyć mniej planowania, a więcej nawyków.
- Porzerzyć go, wydać w formie notatnika.

TRAMPKI
NA GIEŁDZIE

wnioski

- efekty zmiany postaw po warsztatach
i 4 tygodniach używania
Kalendarza Finansowego Nastolatka

ZDROWE NAWYKI? MOŻNA WYTRENOWAĆ!

Efekty zmiany postaw po warsztatach i 4 tygodniach
używania Kalendarza Finansowego Nastolatka

Uważam, że **warto oszczędzać**
84% wzrost

Potrafię oszczędzać
31% wzrost (15% mężczyźni, 72% kobiety)

Uważam, że **łatwo jest**
nauczyć się kontroli nad finansami
27% wzrost (11% mężczyźni, 67% kobiety)

Zakupy sprawiają mi przyjemność
6% spadek

Potrafię **powstrzymać się od zakupów**
18% wzrost

Czuję **satysfakcję z powstrzymania się od zakupów**
45% wzrost

przed
warsztatami

trening finansowy

po 4 tygodniach
używania Kalendarza
Finansowego
Nastolatka

TRAMPKI
NA GIEŁDZIE

komentarze

ekspertów

Elżbieta Jurkowska-Karpińska

Mentorka, Kreatorka materiałów edukacyjnych, Chief Fundraising Creator Trampki na giełdzie

Raport "Finanse oczami nastolatków" to publikacja, na którą w mojej opinii cały rynek kapitałowy powinien zwrócić baczną uwagę, bo pokazuje przyszłość. Co nas czeka na tym rynku za lat kilka, kiedy obecni 15., 16. latkowie zaczną być samodzielni finansowo? Z jakimi postawami wejdą w dorosłe życie finansowe, czy będą umieli oszczędzać i inwestować w swoją bezpieczną finansową przyszłość?

Czy łatwo się rozmawia o pieniądzach? - tym pytaniem otwieram każdy mój warsztat prowadzony z młodzieżą. Najczęściej słyszę odpowiedź "nie", czy powiedzenia, np. "pieniądze lubią ciszę", czasem, że jak ktoś ma mało pieniędzy to się tego wstydzi, jak ma dużo, boi się o tym mówić - nastolatki nazywają nasze, dorosłych, postawy, bardzo wprost i szczerze. Wnioski z badania również nie pozostawiają wątpliwości. Finanse wciąż są w większości polskich domów tematem tabu. Prawie 63% badanych nastolatków deklaruje, że nie rozmawiają w domu lub "różnie to bywa" z rozmowami o finansach ze starszymi. Jednocześnie w tych domach gdzie rozmawia się o pieniądzach szczerze i regularnie, wzmacnia to postawę nastolatków w samoocenie dotyczącej ich umiejętności oszczędzania. W pytaniu "czy potrafisz oszczędzać?" - różnica między rozmawiającymi a nie rozmawiającymi jest ogromna, to 51% vs 36%. Po raz kolejny uświadamia to nam edukatorom, że warto również kierować działania edukacyjne do rodziców, ucząc ich rozmów z dziećmi o pieniądzach. O ile lepszy start w życie finansowe zapewniają te rozmowy!

Drugim arcy ważnym tematem są bariery, które nastolatki, a wkrótce młodzi dorośli mają przed oszczędzaniem. Niemal 40% nie otrzymuje regularnego kieszonkowego i to może świadczyć też o kondycji finansowej rodziców, których nie stać na zaspokojenie takiej potrzeby u dziecka. Z drugiej strony ponad 60% badanych nastolatków ma już regularny dochód - kieszonkowe, ponad 50% samodzielnie zarabia, a jednocześnie samodzielnie wydają swoje pieniądze: prawie ¼ kupuje samodzielnie online minimum raz w miesiącu, prawie ½ kupuje samodzielnie stacjonarnie minimum raz w miesiącu. To znaczy, że oni już mają swoje budżety - swoje przychody i wydatki - tylko nie otrzymali dotychczas narzędzi i wiedzy jak tym zarządzać. Jak nie wydać całego dochodu na zachcianki? Tylko 20% dziewczyn vs 31% chłopców (!!!) przed warsztatem deklaruje, że potrafią powstrzymać się przed kupieniem czegoś co sprawia im przyjemność. A wystarczyło dać narzędzie i nastąpiła poprawa po zaledwie 4 tygodniach o około 10 punktów procentowych.

Elżbieta Jurkowska-Karpińska

**Mentorka, Kreatorka materiałów edukacyjnych,
Chief Fundraising Creator Trampki na giełdzie**

Poprawa z 46% do 85% w deklaracji TAK na pytanie "Czy potrafisz oszczędzać?" po 4 tygodniach pracy z Kalendarzem Finansowym Nastolatka to dla mnie absolutny gamechanger edukacji finansowej. Zdrowe nawyki buduje się treningiem, zdrowie finansowe nie jest żadnym odstępstwem od tej reguły. 86% badanych nastolatków poleca innym to narzędzie, a nawet chce dostać w nim więcej pracy domowej, np. dodatkowe zadania, wskazówki na każdy dzień, checklisty, podsumowania, cytaty, sekcję motywacyjną (!!!), wyzwania miesiąca, więcej miejsca na notatki własne, wydać jako całoroczny notatnik.

To świadczy o tym, że młodzież chce się uczyć finansów i widzi w tym sens. Jako organizacje pozarządowe i instytucje rynku kapitałowego - wspierajmy tę chęć tu i teraz, żeby zbudować bezpieczne finansowo pokolenie, które nie walczy o finansowe przetrwanie, ale tak sprawnie zarządza swoimi pieniędzmi, że potrafi oszczędzać i mądrze inwestować swoje oszczędności wpływając na rozwój całego sektora finansowego w Polsce.

Paweł Rygielski

**Mentor, edukator, autor książek o finansach,
Chief Content Creator Trampki na giełdzie**

Dane z raportu bardzo wyraźnie pokazują coś, co od lat obserwuję w pracy warsztatowej z młodzieżą, że wiedza finansowa a realne działania finansowe to nie to samo.

Z jednej strony widać, że zdecydowana większość nastolatków deklaruje, że wie, iż warto oszczędzać. Ale z drugiej zaś znacznie mniejsza grupa potrafi to faktycznie robić.

Ta luka pomiędzy wiedzą a działaniem jest jest znacząca i choć nie wynika z braku inteligencji czy motywacji młodych ludzi, lecz właśnie z braku systematycznego treningu nawyków.

Szczególnie istotne są wyniki pokazujące wpływ rozmów o finansach w domu oraz samodzielnego zarabiania. Nastolatki, które mają kontakt z realnymi decyzjami finansowymi, czy to poprzez kieszonkowe, pracę dorywczą, czy rozmowy z dorosłymi, znacznie częściej deklarują umiejętność oszczędzania i kontroli wydatków.

Bardzo ważnym wnioskiem płynącym z raportu jest też to, że zdrowe nawyki finansowe można wytrenować. Widoczna poprawa postaw po warsztatach, a następnie po kilku tygodniach pracy własnej, pokazuje, że zmiana nie musi być rewolucyjna. Wystarczy konsekwentne ćwiczenie planowania swoich celów, obserwowania swoich emocji związanych z pieniędzmi, czy refleksji nad decyzjami zakupowymi.

Dla mnie jako edukatora to sygnał, że skuteczna edukacja finansowa nie powinna opierać się wyłącznie na przekazywaniu wiedzy, lecz na tworzeniu bezpiecznej przestrzeni do popełniania błędów, analizowania ich i wyciągania wniosków.

To właśnie to tworzy samodzielność finansową, której, jak pokazuje raport, młodzi ludzie bardzo potrzebują.

Marta Pałysiewicz

Edukatorka finansowa, Mentorka Trampki na giełdzie, mama dwójki dzieci

Raport „Finanse oczami nastolatków 2025” w bardzo trafny sposób opisuje postawy młodych ludzi wobec pieniędzy. Jako osoba prowadząca zajęcia z edukacji finansowej dla dzieci i młodzieży, a także jako mama, odnajduję w tych danych wiele sytuacji, które regularnie obserwuję w pracy warsztatowej.

Jednym z najważniejszych wniosków raportu jest wyraźna luka pomiędzy wiedzą a działaniem. Zdecydowana większość nastolatków deklaruje, że wie, iż warto oszczędzać, jednak znacznie mniejsza część z nich czuje, że potrafi to robić w praktyce. To pokazuje, że problemem nie jest brak świadomości finansowej, lecz brak doświadczenia i regularnego treningu codziennych nawyków związanych z pieniędzmi.

Istotną rolę odgrywa środowisko domowe. Dane jednoznacznie wskazują, że tam, gdzie finanse nie są tematem tabu, młodzi ludzie lepiej radzą sobie z oszczędzaniem i kontrolą wydatków. Z mojego doświadczenia wynika, że nie chodzi tu o przekazywanie specjalistycznej wiedzy, lecz o zwyczajne rozmowy i wspólne podejmowanie prostych decyzji finansowych. Dzieci i nastolatki uczą się przede wszystkim przez obserwację dorosłych, a nie przez formalne instrukcje.

Raport trafnie podkreśla również znaczenie kieszonkowego i pierwszych doświadczeń zarobkowych. Nawet niewielkie, nieregularne dochody zwiększają u młodych ludzi poczucie odpowiedzialności i sprawiają, że decyzje zakupowe stają się bardziej przemyślane. W praktyce edukacyjnej widać wyraźnie, że pieniądze, które trzeba samodzielnie wypracować, są wydawane ostrożniej i z większą refleksją.

Szczególnie wartościowe są wyniki pokazujące zmiany postaw po warsztatach oraz kilku tygodniach pracy własnej z Kalendarzem Finansowym Nastolatka. Wzrost umiejętności oszczędzania, większa zdolność powstrzymywania się od impulsywnych zakupów oraz rosnąca satysfakcja z kontroli nad własnymi pieniędzmi potwierdzają, że zdrowe nawyki finansowe można skutecznie wypracować w stosunkowo krótkim czasie.

Raport ten stanowi ważny argument za tym, aby edukację finansową dzieci i młodzieży traktować jako proces oparty na praktyce, a nie jednorazowe działania informacyjne. Młodzi ludzie potrzebują prostych narzędzi, bezpiecznej przestrzeni do uczenia się na błędach oraz czasu na utrwalenie nowych zachowań. Dane jasno pokazują, że takie podejście przynosi realne i trwałe efekty.

Marek Zarzycki

Mentor w Trampki na Giełdzie, Edukator Finansowy, Inwestor w Risk Reward Trader

Z perspektywy Mentora Trampki, który już kilka lat angażuje się w pracę z młodzieżą, raport ten jest nie tylko zbiorem danych, ale przede wszystkim potwierdzeniem, że to co robimy ma sens oraz że finansów osobistych należy uczyć poprzez praktyczny trening, a nie tylko teorię.

Po przeprowadzeniu warsztatów w różnych szkołach widzę, że są osoby, które niemal biegle poruszają się w świecie finansów, pytając o konkrety dotyczące ETFów czy inwestycji w kryptowaluty. Są też uczniowie, którzy nigdy nie słyszeli słowa "lokata". Wydaje się, że rozwarstwienie finansowe w społeczeństwie zaczyna się już na tym etapie. Dlatego tak istotne są warsztaty, rozmowy, ale przede wszystkim gry finansowe, które nie ukrywając, są moją ulubioną pomocą dydaktyczną.

Entuzjazmu i zaangażowanie jakie wzbudzała w uczniach gra Finansopolis był niesamowity. W ramach gry tłumaczyliśmy praktyczne zasady działania instrumentów. To dawało ogromną dawkę wiedzy, która dzięki emocjonalnemu połączeniu na długo zostanie w głowach uczestników. Oczywiście same warsztaty to tylko isierka inspiracji. Prawdziwa praca zaczyna się później, dlatego cieszą wyniki ankiety przeprowadzanej po 4 tygodniach od warsztatów. Szczególnie zwróciły moją uwagę odpowiedzi na pytania:

„Czy potrafisz oszczędzać” – wzrost ilości pozytywnych odpowiedzi z 47% do 62% pokazuje jak ogromną pewność siebie w zakresie finansów zyskują uczniowie w trakcie zaledwie kilku tygodni samodzielnej pracy. Wiedza zdobyta na tym etapie tworzy solidny fundament dla rozwoju tych umiejętności w życiu dorosłym. To również pewnego rodzaju parasol ochronny na przyszłość, chroniący przed zagrożeniami i zwykłą niewiedzą.

„Czy uważasz, że dorośli potrafią zarządzać finansami osobistymi” – zaskoczyły mnie wyniki tego pytania, bo znacznie inaczej kształtują się wnioski płynące z badań dorosłych. To pokazuje jednak, jak ogromny wpływ na młodzież mają zachowania i decyzje rodziców. Oni akceptują w swoim świecie to jak rodzice zarządzają finansami i stanowi to dla nich wzór. Pytanie czy zawsze to wzór, który chcemy aby mieli?

Bardzo się cieszę, że powstała taka inicjatywa i że mogłem być jej częścią. Kilkanaście tysięcy uczniów, którzy zdobyli inspirację i wiedzę, to potężna cegła w kierunku dalszych pozytywnych zmian w Polsce i na naszym rynku kapitałowym.

Grzegorz Kaliszuk

**Mentor w Trampki na Giełdzie, Założyciel Rozumiem
Finanse, Dyrektor Departamentu Produktów
Inwestycyjnych Phinance, Prezes ZNIF**

Edukacja finansowa kojarzy nam się z wyspecjalizowanymi programami akademickimi i szkolnymi skupiającymi się na zawiłych meandrach świata finansów. To jedynie częściowo dobre skojarzenie, to tylko czubek góry lodowej. Wszakże najbardziej solidne, rozległe i głęboko zakorzenione fundamenty wiedzy i nawyków zdrowych finansów wynosimy z domu, z rozmów z rodzicami, z banalnych na pozór sytuacji opatrzonych dobrym komentarzem kogoś dorosłego.

Wyniki najnowszego badania Finanse oczami nastolatków nie pozostawiają złudzeń - edukację i dobre nawyki finansowe zdobywamy w... domu.

Z badań wynika, że 37% nastolatków rozmawia o finansach w domu regularnie ze swoimi bliskimi. Niestety ponad 47% twierdzi, że tych rozmów nie ma lub są one okazjonalne. To jest właśnie ta przestrzeń do poprawy, ten obszar, który może rodzić w przyszłości negatywne skutki analfabetyzmu finansowego.

Ktoś może zadać sobie pytanie, gdzie nastolatki mogą mieć styczność z finansami. Otóż okazji jest mnóstwo, zaczynając od rozmów z rodzicami o pieniądzu (37% robi to regularnie), poprzez samodzielne robienie zakupów (55% badanych robi samodzielnie i regularnie zakupy; 47% przynajmniej raz w roku robi samodzielnie zakupy online), gospodarowanie otrzymanym kieszonkowym (65% otrzymuje regularnie kieszonkowe) aż po w pełni samodzielne zarabkowanie (53% nastolatków samodzielnie zarabia pieniądze, z czego 15% robi to regularnie).

W swoim komentarzu skupię się różnicach między nastolatkami otrzymującymi regularnie kieszonkowe, a tymi, którzy muszą się powstrzymywać od zakupów lub liczyć na budżet zdobyty samodzielnie.

Z wyników badania wynika, że prawie dwa razy tyle nastolatków dostaje kieszonkowe niż tych, którzy na takie zastrzyki finansowe nie mogą liczyć.

Grzegorz Kaliszuk

**Mentor w Trampki na Giełdzie, Założyciel Rozumiem
Finanse, Dyrektor Departamentu Produktów
Inwestycyjnych Phinance, Prezes ZNIF**

Nastolatki, którzy nie zarabiają (41%) i otrzymują kieszonkowe (44%) radzą sobie dużo gorzej z oszczędzaniem niż ich rówieśnicy, którzy zarabiają (51%) i nie otrzymują kieszonkowego (53%). Procenty w nawiasach to odsetek nastolatków, którzy odpowiedzieli TAK na pytanie czy potrafią oszczędzać.

Co do zasady jednak 4/5 badanych nastolatków uważa, że oszczędzanie jest potrzebne i warto to robić. I to jest bardzo budujące.

Również łatwiej powstrzymać się od zakupów dla tych nastolatków, którzy samodzielnie muszą zdobyć budżet (odsetek w grupie zarabiających jest o 3 punkty procentowe większy niż wśród nastolatków nie zarabiających).

Widać również znaczącą różnicę między nastolatkami otrzymującymi i nieotrzymującymi kieszonkowe w nastawieniu do zagadnienia kontroli nad pieniędzmi. Prawie 40% nastolatków, którzy nie otrzymują kieszonkowego uważa, że łatwo lub bardzo łatwo nauczyć się kontroli nad swoimi finansami, podczas gdy odsetek ich rówieśników regularnie zasilanych kieszonkowym mających łatwość w kontroli nad swoim budżetem jest aż o 8 punktów procentowych niższy.

Zatem rozmawiajmy o finansach w domu i dajmy dzieciom i młodzieży nauczyć się samodzielnego gospodarowania pieniędzmi

Artur Stypka

Mentor w Trampki na Giełdzie, Sales Manager Cashy, inwestor, ekspert funduszy inwestycyjnych i programów emerytalnych

Raport z badania „Finanse oczami nastolatków – edycja 2025” przygotowany przez „Trampki na giełdzie” jednoznacznie pokazuje, jak ważne dla dzieci i młodzieży są rozmowy o pieniądzu i oszczędzaniu.

Mimo że wielu nastolatków rozumie wagę finansów, to jednak ten temat zbyt rzadko pojawia się w domach podczas rozmów ze starszymi. Aż 47% ankietowanych przyznało, że „różnie to bywa” i rozmowy o finansach odbywają się jedynie sporadycznie, natomiast 16% przedstawicieli młodego pokolenia w ogóle nie rozmawia w swoich domach o pieniądzu i często są one tematem tabu.

Wyniki jasno wskazują na konieczność i potrzebę większego zaangażowania dorosłych w budowanie otwartości i edukacji finansowej już od najmłodszych lat.

W trakcie warsztatów „Ogarnięci finansowo – długoterminowo!”, które prowadziłem w kilku szkołach podstawowych i ponadpodstawowych z udziałem setek uczniów, tylko nieliczni deklarowali, że regularnie kontrolują swoje wydatki. Obserwacje te - spójne z wynikami Raportu - potwierdzają niski poziom świadomości finansowej wśród nastolatków.

Jednocześnie wielce pozytywnym wnioskiem z tych praktycznych zajęć, również potwierdzonym w raportowej ankiecie, jest fakt, że nawyki finansowe mogą być skutecznie kształtowane i wytrenowane. Już samo omówienie podstaw budżetu – źródeł przychodów oraz podziału wydatków na stałe i zmienne – znacząco zwiększało zrozumienie i zainteresowanie finansami osobistymi. Bez wątpienia warto inwestować w działania, które w prosty i zrozumiały sposób oswajają młodych ludzi nie tylko z tematyką budżetu, ale uczą świadomego podejmowania decyzji finansowych i budują fundamenty pod długoterminowe bezpieczeństwo ekonomiczne.

Cennym przewodnikiem wspierającym ten proces jest „Kalendarz Finansowy Nastolatka”, który pomógł już niejednemu uczniowi postawić pierwszy krok w zarządzaniu finansami, kontrolować emocje zakupowe i rozwijać systematyczność.

Największą satysfakcją w pracy mentorsko-trenerskiej jest obserwowanie realnego progresu po trzygodzinnych warsztatach oraz po czterotygodniowej samodzielnej pracy z „Kalendarzem”.

Efekty mówią same za siebie: w ciągu czterech tygodni wzrosło przekonanie ankietowanych do oszczędzania z 46% do 84%, a o 9% zwiększyła się liczba nastolatków, którzy uważają, że „łatwo nauczyć się kontroli nad swoimi pieniędzmi”.

To najlepsza rekomendacja i motywacja do dalszego rozwijania edukacji finansowej.

Emilia Banek

Mentor Junior oraz Dziennikarz w Finanse bez Filtrów - Trampki na giełdzie

Zdolność zarządzania finansami, szczególnie od młodego wieku, nie bierze się znikąd. Jest to często pochodna naszego środowiska, w tym przede wszystkim rodziny czy szkoły. Jednak nawyki, które wynosimy z domu, stanowią tylko część całości. Jako nastolatkiwie dużą część czasu spędzamy przecież poza nim, w tym w szkole.

Z własnego doświadczenia wiem jednak, że z samych lekcji trudno wynieść prawdziwe zrozumienie tematu oraz faktyczną odwagę, by oszczędzać i inwestować. Można spotkać się z opiniami, że "w takim razie warto dodać nowy materiał do podstawy programowej". Bazując na moim uczniowskim i finansowym doświadczeniu, nie jest to najlepszy kierunek.

Nawet jeżeli poznalibyśmy w szkole samą teorię (a w praktyce to ci, którzy akurat uważaliby na lekcji - ponieważ podobne zagadnienia są już tak naprawdę zawarte w podstawie programowej), nie oznaczałoby to automatycznie większej świadomości finansowej. Problemem polskiego systemu jest brak skutecznego zrozumienia potrzeb i wdrażania środków zaradczych, a na niedoskonałości nakleja się plaster w postaci dodatkowego materiału do wykucia na pamięć.

Moim zdaniem potrzebnym rozwiązaniem jest tu kształcenie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy, analizy, krytycznego myślenia oraz samoświadomości - w tym poznawania siebie, swojej awersji do ryzyka czy odpowiadających nam sposobów odkładania. Metod oszczędzania i inwestowania jest chyba tyle, ile ludzi, dlatego kluczowe jest zdobywanie umiejętności, jak ja sam/a mogę to robić w sposób dopasowany do mnie i taki, z którym czuję się komfortowo. Warsztaty i Kalendarz Trampki są więc świetnym narzędziem (co potwierdza również ten raport), ponieważ pozwalają one rozwijać podstawy świadomości finansowej od samych korzeni - czyli rozumienia własnych działań, emocji i wydatków - a nie korony drzewa w postaci specjalistycznej wiedzy. Ta teoria zresztą też jest ważna, jednak bez własnej chęci poszerzania horyzontów i rozumienia celu zdobywania tej wiedzy, same liście bez drzewa długo nie pozostaną zielone. Co więcej, zdobyta w ten sposób edukacja może być później przekazana dalej rodzicom, czy to poprzez rozmowę, czy wprowadzane nawyki.

Szerzenie edukacji o oszczędzaniu i inwestowaniu nie ma więc na celu stworzenia armii młodych finansistów, a danie każdemu narzędzi, które naprawdę ułatwiają życie. Słowo "narzędzia" jest tu szczególnie ważne - uważam, że w obecnych czasach tak dynamicznych zmian jest to najcenniejsza wartość. Dzięki nim, zawsze możemy się przecież adaptować. Oprócz tego, mając dostęp do tak ogromnej bazy danych, jaką jest internet, kluczowa powinna być nauka tego, jak krytycznie podchodzić do informacji i jak szukać danych, które są nam rzeczywiście potrzebne - także do jak najbardziej efektywnego oszczędzania i inwestowania.

Mam wrażenie, że w naszym kraju wciąż brakuje podstawowej świadomości finansowej, choćby w zakresie mądrego oszczędzania - o czym mówią same statystyki. Biorąc pod uwagę kontekst historyczny Polski, jest to w pełni zrozumiałe, nastał jednak moment, by to zmienić. Aby finansowe drzewa Polaków mogły zdrowo rosnąć już od małej sadzonki, potrzebne jest odpowiednie nawodnienie - o które z pewnością dba Fundacja Trampki na Giełdzie.

Piotr Gadaj

Mentor Junior oraz Dziennikarz w Finanse bez Filtrów - Trampki na giełdzie

W pracy z młodzieżą oraz rówieśnikami często słyszy się o mitycznym oszczędzaniu i inwestowaniu. Każdy z nas, a w szczególności młodzi ludzie, wie, że w pewnym momencie trzeba będzie zacząć odkładać pieniądze i myśleć o naszej przyszłości finansowej. No właśnie - każdy to wie, ale niewielu z nas rzeczywiście potrafi wcielić to w życie.

Problem, który najczęściej ujawniał się podczas pracy z młodzieżą, sprowadzał się do jednego pytania: jak zacząć? Odpowiedź jest prosta – należy zacząć powoli. To, co staraliśmy się ukazać osobom uczestniczącym w warsztatach, to fakt, że na początku znacznie ważniejsze od jakości inwestycji czy wysokości odkładanych kwot jest wykształcenie zdrowego nawyku finansowego. Sam fakt, że udaje nam się tydzień w tydzień lub miesiąc w miesiąc konsekwentnie odkładać określoną sumę pieniędzy - co nie jest wcale łatwe, bo nie oszukujmy się, zawsze można je „dobrze” wydać - stanowi już pierwszy i najważniejszy krok w nauce oszczędzania, a w dalszej perspektywie także inwestowania.

Niezmierzanie cieszy mnie sukces naszego kalendarza finansowego, który pozwolił młodym ludziom uporządkować swoje finanse oraz wykonać ten pierwszy krok na drodze do budowania zdrowych nawyków finansowych, chociażby poprzez powstrzymywanie się od impulsywnych zakupów.

Z perspektywy osoby, która w ramach projektu miała kontakt z ekspertami oraz przeprowadziła liczne wywiady dotyczące stanu polskiej giełdy i przyszłości krajowych inwestycji, wniosek jest prosty: musimy walczyć o edukację finansową młodego pokolenia, ponieważ to właśnie w nim leży przyszłość naszego rodzimego rynku kapitałowego.

Aby rynek finansowy mógł się rozwijać, ludzie muszą na nim inwestować. Aby inwestowali, muszą najpierw dysponować odpowiednimi środkami. Dlatego - tak jak w przypadku naszego projektu - najlepiej zacząć od podstaw: od nauki oszczędzania, ale także od fundamentu przyszłości naszej gospodarki, czyli młodych ludzi.

Niniejszy raport wyraźnie pokazuje, że wykształcenie zdrowych nawyków finansowych jest możliwe, jednak wymaga czasu i konsekwentnej pracy. Z tego względu powinniśmy dalej dążyć do poszerzania możliwości, jakie młodzi ludzie mogą mieć w tym zakresie, ponieważ mimo że na edukację nigdy nie jest za późno, to z biegiem czasu staje się ona coraz trudniejsza.

Amelia Turek

Mentor Junior oraz Dziennikarz w Finanse bez Filtrów - Trampki na giełdzie

Patrząc na wyniki raportu „Finanse oczami nastolatków 2025” z perspektywy młodej osoby wchodzącej w świat finansów, trudno nie odnieść wrażenia, że jest to obraz bardzo bliski codziennym doświadczeniom wielu z nas. To moment życia, w którym pieniądze przestają być wyłącznie czymś „od rodziców”, a zaczynają wiązać się z pierwszymi decyzjami, odpowiedzialnością i konsekwencjami. Raport pokazuje, że ten proces nie przebiega jednakowo u wszystkich i zależy od wielu czynników: domu rodzinnego, wieku, doświadczeń z zarabianiem czy nawet nawyków zakupowych.

Już same dane dotyczące struktury rodzin pokazują, że punkt startowy bywa różny. Większość badanych ma rodzeństwo, co często oznacza konieczność dzielenia się zasobami i większą świadomość ograniczeń budżetowych. W rodzinach z większą liczbą dzieci pieniądze częściej są czymś, co trzeba planować, a nie czymś oczywistym. Z drugiej strony jedynacy mogą mieć większy komfort finansowy, ale nie zawsze idzie to w parze z umiejętnością zarządzania pieniędzmi. Te różnice nie są ani dobre, ani złe - pokazują jedynie, jak bardzo warunki, w jakich dorastamy, wpływają na nasze późniejsze postawy finansowe.

Interesujące są również wnioski dotyczące poczucia własnych zdolności. Dominacja deklarowanych uzdolnień ścisłych, przy niewiele mniejszym udziale zdolności humanistycznych, pokazuje, że młodzi ludzie nie postrzegają siebie w sposób jednowymiarowy. To ważne w kontekście finansów, bo zarządzanie pieniędzmi nie sprowadza się wyłącznie do liczenia. To także planowanie, rozumienie konsekwencji, umiejętność odraczania gratyfikacji czy podejmowania decyzji w oparciu o wartości. Raport pośrednio przypomina, że kompetencje finansowe mogą i powinny być rozwijane niezależnie od „profilu” szkolnego.

Jednym z najmocniejszych wątków raportu są rozmowy o finansach w domu. Dane jasno pokazują, że tam, gdzie pieniądze są tematem otwartym, młodzi ludzie czują się pewniej w zarządzaniu nimi. Regularne rozmowy z rodzicami czy dziadkami nie tylko przekazują wiedzę, ale też normalizują temat finansów, pokazując, że budżet, oszczędzanie czy trudne decyzje zakupowe są naturalną częścią życia. Z kolei finansowe tabu sprawia, że wiele osób wchodzi w dorosłość bez punktu odniesienia, ucząc się na własnych błędach. Raport wyraźnie sugeruje, że brak rozmowy nie chroni przed problemami finansowymi, a wręcz zwiększa ryzyko ich wystąpienia.

Amelia Turek

Mentor Junior oraz Dziennikarz w Finanse bez Filtrów - Trampki na giełdzie

Kieszonkowe i samodzielność zakupowa to kolejne elementy, które pokazują, jak teoria spotyka się z praktyką. Regularne kieszonkowe daje przestrzeń do uczenia się na małych kwotach - popełniania błędów, planowania i podejmowania wyborów. Jednocześnie raport ciekawie pokazuje, że samo otrzymywanie kieszonkowego nie zawsze automatycznie przekłada się na lepsze umiejętności oszczędzania. Kluczowe okazuje się to, czy za pieniędzmi idzie odpowiedzialność i refleksja, a nie tylko konsumpcja. Samodzielne zakupy, zarówno stacjonarne, jak i online, stają się dla młodych ludzi codziennym treningiem decyzyjności, zwłaszcza w świecie, w którym zakup „na klik” jest wyjątkowo prosty.

Bardzo istotnym wątkiem raportu jest samodzielne zarabianie. Nawet dorywcza praca wyraźnie zmienia sposób myślenia o pieniądzu. Osoby, które zarabiają, częściej deklarują umiejętność oszczędzania i łatwiej uczą się kontroli finansowej. Pieniądże przestają być abstrakcyjne, a zaczynają mieć konkretną wartość czasu i wysiłku. Różnice między grupami wiekowymi są tu intuicyjne, ale i wymowne - im bliżej dorosłości, tym większa gotowość do podejmowania pracy i większa świadomość finansowa.

Jednym z najbardziej wymownych fragmentów raportu jest rozdźwięk między przekonaniem, że „warto oszczędzać”, a realną umiejętnością robienia tego. Większość młodych ludzi ma świadomość, że oszczędzanie jest ważne, ale znacznie mniejsza część potrafi konsekwentnie odkładać pieniądze. Zakupy sprawiają przyjemność, impulsy są silne, a kultura konsumpcyjna nie sprzyja cierpliwości. Raport dobrze pokazuje, że wiedza nie wystarcza – potrzebne są nawyki, narzędzia i realne doświadczenia.

Na tym tle bardzo pozytywnie wypadają wyniki dotyczące warsztatów i Kalendarza Finansowego Nastolatka. Dane jasno pokazują, że regularna praca nad finansami przynosi efekty: rośnie umiejętność oszczędzania, kontroli zakupów i satysfakcja z panowania nad własnymi pieniędzmi. Jednocześnie uczestnicy trafnie zauważają, że edukacja finansowa powinna być bardziej praktyczna, oparta na codziennych przykładach, wyzwaniach i budowaniu nawyków, a nie wyłącznie na planowaniu i teorii.

Cały raport pokazuje, że młode osoby wchodzące w świat finansów nie potrzebują jedynie informacji, ale przede wszystkim wsparcia w procesie uczenia się odpowiedzialności. Rozmowy w domu, pierwsze zarobki, praktyczne narzędzia i przestrzeń do popełniania błędów tworzą fundament zdrowych postaw finansowych. „Finanse oczami nastolatków 2025” to nie tylko zbiór danych, ale ważny sygnał, że świadome zarządzanie pieniędzmi można i warto budować od najmłodszych lat, krok po kroku, w realnym życiu.

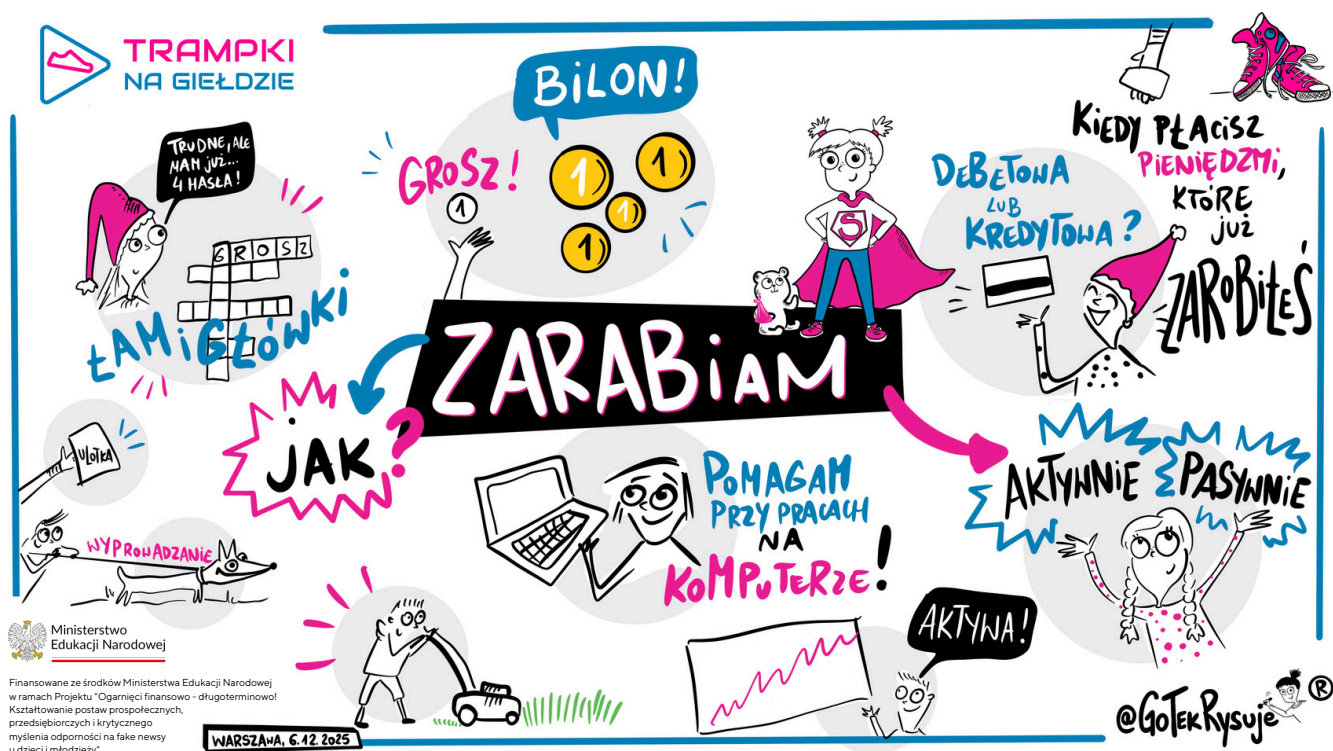

TRAMPKI
NA GIEŁDZIE

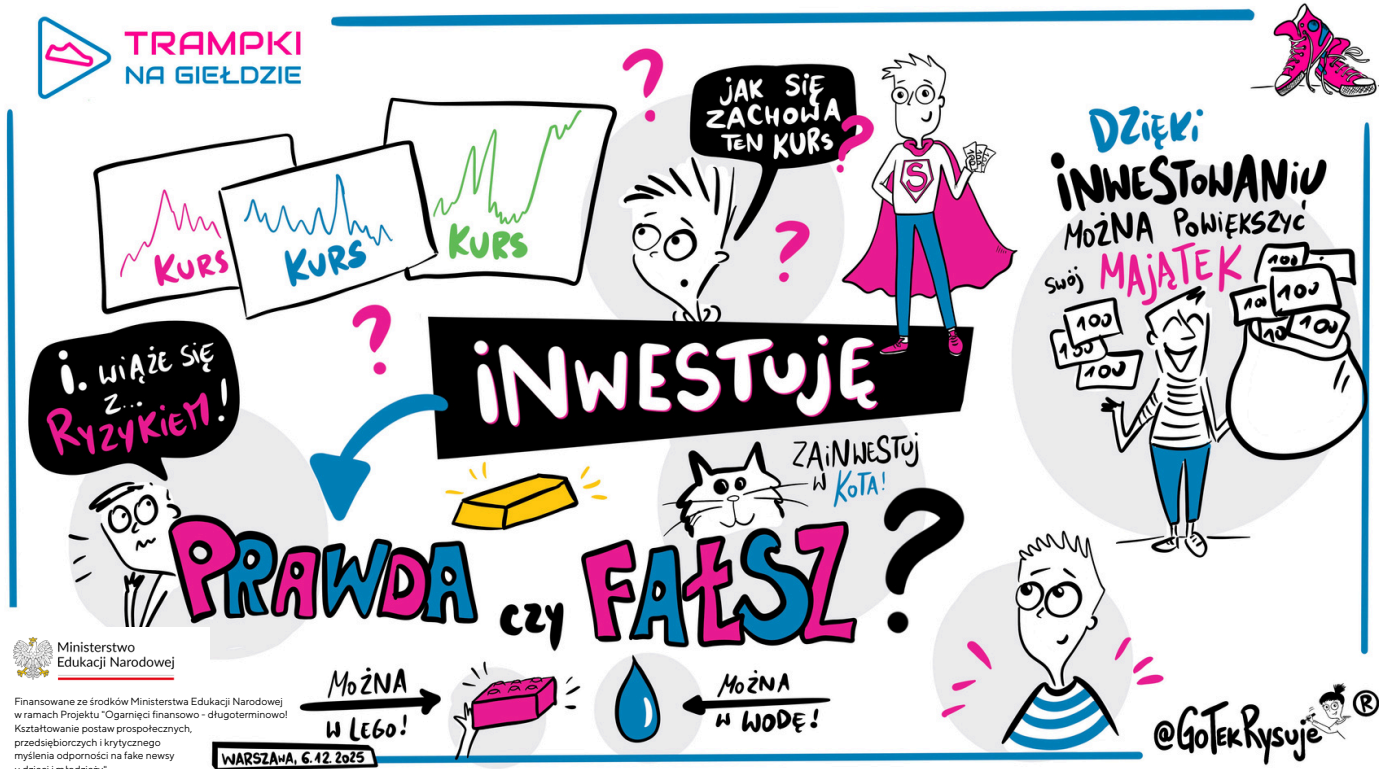
finanse

oczami nastolatków

**- finansowe spostrzeżenia nastolatków,
upamiętnione podczas konferencji
wieńczącej program i konkurs
“Ogarnięci finansowo - długoterminowo!”**

 Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Finansowane ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej
w ramach Projektu "Ogarnięcie finansowo - długoterminowo!
Kształtowanie postaw prospołecznych, przedsiębiorczych i krytycznego
myślenia odporności na fake newsy
u dzieci i młodzieży"

TRAMPKI
NA GIEŁDZIE

A Ty?

Kiedy zacznie

swój trening finansowy?

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Finansowane ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach Projektu
"Ogarnięci finansowo - długoterminowo! Kształtowanie postaw prospołecznych,
przedsiębiorczych i krytycznego myślenia odporności na fake newsy
u dzieci i młodzieży"

TRAMPKI
NA GIEŁDZIE

bądźmy w kontakcie

Masz pytania?
Daj nam znać.

kontakt@trampkinagieldzie.pl
trampkinagieldzie.pl